beeldende kunst, cultureel erfgoed, dans, muziek, media, taal & lezen, toneel

BplusC in het basisonderwijs

2019 | 2020

Bibliotheek *plus*
Centrum voor kunst
en cultuur

Welkom

In de nieuwe brochure **BplusC in het basisonderwijs 2019-2020** vindt u inspiratie en ondersteuning op het gebied van kennis, kunst en contact, de drie pijlers van BplusC. Ons hart en onze kracht liggen in het ontwikkelen, samenstellen en organiseren van een totaalpakket cultuureducatie, leesbevordering en digitale geletterdheid. Hiervoor maken wij ons sterk, samen met u, nu en in de toekomst.

Voor kinderen van 83 basisscholen was BplusC afgelopen schooljaar van betekenis. In Leiden, Leiderdorp, Lisse, Hillegom, Oegstgeest, Voorschoten en Wassenaar bezochten zij o.a. schoolvoorstellingen, kregen zij les van een vakleerkracht of leesconsulent in de klas en leenden ze met regelmaat boeken van de bibliotheek. Een groot gedeelte van de scholen maakte gebruik van onze spiksplinternieuwe bibliobus. De Biebbus is zeer enthousiast ontvangen door haar bezoekers. Het aantrekkelijke ontwerp, de uitnodigende presentatie van de boeken en de overzichtelijke indeling van de nieuwe bus stimuleren het leesplezier.

Voor het nieuwe schooljaar hebben we veel vernieuwde en bewezen projecten voor u in petto. We hebben een vernieuwingsslag gemaakt in de programma's Kunst en cultuur op school en Bibliotheek op school. Daarnaast hebben we het programma Digitale geletterdheid uitgebreid.

Na de zomervakantie zijn onze programma's voor het onderwijs ook goed te vinden en te bestellen op onze vernieuwde website. Neem tegen die tijd eens een kijkje op www.BplusC.nl en vertel ons wat u ervan vindt!

Al meer dan 35 jaar kunnen scholen vertrouwen op een kwalitatief en gebalanceerd programma vol cultuureducatie. Aan leesbevordering in het onderwijs doet de bibliotheek al veel langer. In het afgelopen decennium kwam daar ook digitale geletterdheid bij. BplusC telt hier graag nog vele jaren bij op en komt ook graag naar scholen in de regio.

Veel plezier met het bekijken van de mogelijkheden. Wij hopen dat u ons weet te vinden als u ondersteuning en daadkracht kunt gebruiken bij het kleur geven aan uw dagelijkse onderwijspraktijk.

Willem van Moort
Voorzitter raad van bestuur BplusC

Inhoudsopgave

Wegwijzer	3
Groep 1 en 2	
Kunst en cultuur op school	4
Bibliotheek op school	6
Digitale geletterdheid	7
Gelijke Kansen	8
Groep 3 en 4	
Kunst en cultuur op school	12
Bibliotheek op school	14
Digitale geletterdheid	15
Gelijke Kansen	16
Groep 5 en 6	
Kunst en cultuur op school	18
Bibliotheek op school	21
Digitale geletterdheid	22
Gelijke Kansen	23
Groep 7 en 8	
Kunst en cultuur op school	24
Bibliotheek op school	27
Digitale geletterdheid	28
Gelijke Kansen	29
Leerkrachten, teams, directeuren	
Scholing en inspiratie	30
Ondersteuning	35
Prijzen en leentermijnen	36
Voorwaarden en uitgangspunten	38
Contact	42

Contact en inschrijven

www.BplusC.nl
afdeling Onderwijs
onderwijs@BplusC.nl
0900 23 23 000

Specifieke contactgegevens staan achterin deze brochure.

Voor alle kinderen

BplusC zet zich in om het leven van alle inwoners van de regio Leiden actief te verrijken met kunst, cultuur en kennis. Kinderen (en volwassenen) stimuleren om zich te ontwikkelen tot actieve, zelfstandige, creatieve, kritische en genuanceerde mensen in onze complexer wordende samenleving is wat wij voor ogen hebben. Dit is soms een hele speurtocht. Er is zoveel mogelijk. Daarom is BplusC in het onderwijs ook graag uw gids!

Kunst en cultuur op school

Hoe geeft u op school invulling aan cultuureducatie? Zoveel scholen, zoveel wensen. Geef onze projecten, voorstellingen en structurele lessen de plek die bij de school, de leerkrachten en de kinderen past.

BplusC zorgt voor een professionele impuls op het gebied van muziek, toneel, dans, beeldende kunst, cultureel erfgoed en media. Dit kan als onderdeel van een Cultuur Pakket, met een vaste vakleerkracht op school of als losse activiteit.

Wij richten ons op betekenisvol leren: voor de onderwerpen van projecten en schoolvoorstellingen laten wij ons inspireren door steeds een ander leergebied. Kies projecten uit onze leerlijnen: Ik en de wereld, Taal en rekenen, Natuur en techniek, Kunst of Tijd. Zo maakt u verbinding met uw lesprogramma.

Het Leerplankader Kunstzinnige oriëntatie van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO), Cultuur in de Spiegel, de 21e-eeuwse vaardigheden en het Referentiekader Cultuureducatie Holland Rijnland vormen samen het fundament van wat we brengen.
Lees meer in het hoofdstuk Voorwaarden en uitgangspunten op pagina 38.

Schoolvoorstellingen

Kinderen kunnen elk schooljaar naar voorstellingen in de schouwburg, het vlakkevloertheater, een lokaal theater of op school. Dit is een onderdeel van onze Cultuur Pakketten. BplusC zorgt voor een gevarieerd professioneel programma, zo goed mogelijk afgestemd op de wensen van de scholen die zich vooraf hebben ingeschreven

Bibliotheek op school

Een goede taalontwikkeling is een belangrijke factor voor schoolsucces. Het werken aan taalvaardigheid en het bevorderen van leesmotivatie zijn dus van essentieel belang. De BplusC Bibliotheek werkt graag met u samen aan een stimulerend leesklimaat op school.

We doen dit onder de naam Bibliotheek op school. Met een strategisch, meerjarig samenwerkingsverband tussen bibliotheek, school en gemeente maken we gezamenlijk een kwaliteitsslag in het leesonderwijs. We zetten vooral in op leesmotivatie, want dat zorgt voor meer lezen. En meer lezen betekent: beter in taal!

Onze leesconsulenten komen ook graag bij u langs om te kijken hoe de leesomgeving op school een impuls kan krijgen. Dit is namelijk een belangrijke factor bij het stimuleren van de leesmotivatie bij kinderen.

Digitale geletterdheid

Kunnen lezen en schrijven, 'geletterd zijn', is anno 2019 zeker belangrijk, maar vaak niet meer genoeg. Onze omgeving en de manier waarop we informatie ontvangen, veranderen. De vaardigheid om zelf over problemen en informatie na te denken, gaat een steeds grotere rol spelen op de werkvloer en is voor de kinderen van vandaag dus essentieel om te leren. Maar ook in het huidige onderwijs kan het kinderen meer betrekken bij de lesstof. Zo geven we hen meer vrijheid om te onderzoeken, te ordenen en te redeneren.

Met onze projecten willen we de overstap maken van leren *dat* iets zo is, naar inzien *waarom* iets zo is. We leren kinderen verschillende vaardigheden die zij meer dan ooit nodig hebben in de eenentwintigste eeuw. Creatief denken is de sleutel tot de toekomst.

Gelijke Kansen

Met voor- en vroegschoolse educatie (vve) krijgen kinderen betere kansen. Vve stimuleert de taal-, cognitieve, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling van het jonge kind. Aan de hand van uiteenlopende thema's leren kinderen van 0 tot 12 jaar door middel van lezen, spel en interactie allerlei vaardigheden. In de gemeente Leiden is het beleid voor vve bekend onder de naam Gelijke Kansen. Vanwege de expertise op het gebied van taal- en leesbevordering vormt BplusC een vaste partner binnen het Gelijke Kansen-plan.

De leesproducten zijn ontwikkeld om kinderen een taal-stimulans te bieden. Niet alleen voor jonge, maar ook voor oudere kinderen heeft BplusC een selectie aan materialen die bij hen passen. Bovendien zijn de leesproducten te leen voor alle scholen.

Scholing, inspiratie en ondersteuning

Als school, team of leerkracht kun je werken aan je eigen competenties en je inzetten voor een heldere profilering van de school. Wij kunnen daarbij helpen. Kies voor scholing, inspiratie of ondersteuning door BplusC.

Door van tijd tot tijd inspiratie buiten de deur te zoeken of scholing in huis te halen, in de vorm van een cursus, training of bijeenkomst, blijven leerkrachten gemotiveerd en hebben zij meer plezier in hun werk. Een geschoolde leerkracht is goud waard!

Hiernaast biedt BplusC ook ondersteuning door de inzet van vakleerkrachten of advies aan teams, ouders en directies. Daarnaast bieden we programma's die het gedrag van kinderen volgen en inzichtelijk maken en andere middelen ter verrijking van de dagelijkse lespraktijk.

Groep 1 en 2

Kunst en cultuur op school

Hollen of stilstaan met Fiet

Fiet wil rennen van Bibi Dumon Tak is het verhaal van een struisvogel die het liefst de hele dag wil rennen. Totdat de wind opsteekt, die het Fiet zo goed als onmogelijk maakt om door te rennen. Wat ze ook probeert, het lukt niet. Rennen hoort snel te gaan, maar Fiet komt maar traag vooruit.

De kinderen maken op basis van dit verhaal kennis met verschillende soorten muziek. Tempo, het verschil tussen snel en langzaam, staat centraal. De kinderen gaan bewegen op muziek, zowel live gespeeld door de vakleerkracht als van cd. Ook maken ze zelf langzame en snelle muziek met hun stem, hun lijf en met instrumenten. Kortom: een echte 'doe'-les, waarin actie en rust elkaar op een natuurlijke manier afwisselen.

Kinderen uit groep 1 en 2 ontdekken de wereld door te ervaren. Begrippen als langzaam en snel krijgen betekenis door deze zelf te ervaren. Ze ontwikkelen een besef van tijd: dingen kunnen lang of kort duren. Ook leren ze dat de beleving daarvan verschillend kan zijn.

Discipline	muziek, taal & lezen
Competentie	verbeeldingskracht, produceren
Leerlijn	Tijd, Taal en rekenen, Kunst
Lessen/duur	1 les van 1 uur
Docent	Judien Luinenburg
Lesmateriaal	digitale vertelplaten en tekst van het boek
Voorbereiding	*Fiet wil rennen* voorlezen met lesmateriaal
Benodigdheden	speellokaal, cd-speler, stoel, tafeltje

Stoute hond! *vernieuwd*

Stout of braaf zijn, dat is een keuze. Aan de hand van het prentenboek *Stoute hond!* denken de kinderen na over deze keuze. Wat zou jij doen? Welke emoties komen erbij kijken? Zou het ook anders kunnen aflopen?

In de toneelles beelden de kinderen op basis van hun eigen associaties en herinneringen stout en braaf gedrag uit in verschillende situaties. In de mediales gaan ze aan de slag met de structuur van het verhaal. In beide lessen onderzoeken ze spelenderwijs de volgorde van de gebeurtenissen en de mogelijkheden om de loop van het verhaal te veranderen. De vakleerkrachten gebruiken begrippen als voor, achter, begin, midden en einde om de beginnende geletterdheid te stimuleren.

De klas splitst zich in twee groepen: de eerste groep gaat eerst toneelspelen en de andere groep start met de mediales. Daarna wisselen de groepjes om, zodat iedereen én toneel heeft gespeeld én aan de slag is gegaan met denkvaardigheden.

Het onderwerp braaf of stout past binnen de belevingswereld van kleuters. Ze zijn gevoelig voor routines en 'hoe dingen horen te gaan'. Spelen met deze vaste gedragingen zorgt voor spanning en humor. Het betrekken van geluiden, mimiek, gebaren en bewegingen bij het verbeelden en herstructureren van het verhaal helpt de kinderen bij het verwerken van informatie op een talig niveau. Het verhaal opdelen in fragmenten (logisch ordenen en patronen vinden), dit onder woorden kunnen brengen en conclusies trekken over de loop van het verhaal sluiten aan bij de competentie *computational thinking* (digitale geletterdheid).

Discipline	toneel, media
Competentie	verbeeldingskracht, emotionele vaardigheden, *computational thinking*

Leerlijn	Taal en rekenen, Kunst
Lessen/duur	1 introductie van 10 minuten (hele klas) en 2 lessen van 20 minuten per halve klas
Docent	Britt Fievez (toneel) en vakleerkracht media n.n.b.
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	*Stoute hond!* voorlezen, klas vooraf splitsen
Benodigdheden	klaslokaal met digibord en speellokaal

Dansend door weer en wind

Het boek *De paraplu* van Ingrid en Dieter Schubert is het vertrekpunt van deze winderige, zonnige, natte, warme reis. De kinderen gaan al dansend het weer ervaren en de omgeving verkennen. Ze dansen in de wind, hoog op de wolken, in de warme jungle, onder water en in de sneeuw. Intussen tikt de tijd door: de zon gaat onder, de maan komt op. De wind blaast hen steeds verder, maar ze komen gelukkig weer veilig thuis.

Kleuters ontdekken de wereld door te ervaren. **Dansend door weer en wind** is een zintuiglijk en associatief project. Het begrip tijd krijgt betekenis met woorden als nu, straks, morgen, middag, avond en nacht. Met bewegingen van wind, water en bomen beelden de kinderen de omgeving uit. Ook weerelementen als regen, zon en sneeuw komen terug als bewegingen in de stukjes dans.

Discipline	dans, taal & lezen
Competentie	verbeeldingskracht, lichamelijke vaardigheden
Leerlijn	Ik en de wereld, Tijd, Kunst
Lessen/duur	1 les van 1 uur
Periode	oktober 2019 t/m maart 2020, op donderdag of vrijdag
Docent	Mabel Privée
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	optioneel *De paraplu* voorlezen
Benodigdheden	speellokaal

Koning Kraal gaat op reis *nieuw*

Koning Kraal zou zo graag een vriendje willen om mee te spelen. Iemand net zo groot als hijzelf, een poppenvriendje dat ook poppentaartjes lust. Maar een vriendje vinden is niet zo makkelijk, daarvoor moet Koning Kraal op reis, bijvoorbeeld naar Spanje. Want als je op reis gaat en avonturen beleeft, kom je vanzelf vrienden tegen. Koning Kraal krijgt de kriebels. Naar Spanje! Zo ver weg? O nee, dat durft hij niet. Maar als hij een vriendje wil, moet hij leren durven. Hoe kan hij ooit zijn angsten overwinnen? De kinderen gaan hem helpen. Door met hem mee te spelen, durft de koning vast om voor het eerst in zijn leven op reis te gaan.

In deze les gaan de kinderen toneelspelen rond het thema vriendschap, reizen, durven en doen. Eerst krijgen ze een aantal spelopdrachten en oefenen ze met het uitbeelden van 'op reis gaan'. Daarna luisteren en kijken ze naar het verhaal van Koning Kraal. Tenslotte spelen ze zelf als wereldreizigers mee in het verhaal.

Omdat kleuters geen duidelijk onderscheid maken tussen spel en werkelijkheid, werkt het goed om hen mee te laten spelen in een verhaal over bang zijn en durven. Zo maken ze zich vertrouwd met de emotie en leren ze oplossingen bedenken. Het project doet een beroep op hun sterke voorstellingsvermogen om nieuwe vormen en ervaringen te bedenken.

Discipline	toneel
Competentie	verbeeldingskracht, probleemoplossende en emotionele vaardigheden, zelfvertrouwen
Leerlijn	Ik en de wereld, Kunst
Lessen/duur	1 les van 1 uur
Docent	Lisette van Gemert
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speellokaal

Met muziek langs de huizen

In de straat woont een bont gezelschap van mensen. Hun huizen zijn al net zo uiteenlopend. Ontmoet de personages uit het prentenboek *Bij ons in de straat* en ga mee op onze muzikale reis!

De personages uit het boek van Koos Meinderts en Annette Fienieg komen tot leven met verschillende soorten muziek en instrumenten. De kinderen luisteren naar en bewegen op de muziek. Bijvoorbeeld met 'wieg- en stapmuziek' waarbij de kinderen verschillende maatsoorten beleven. Ze benoemen emoties die bij de personages horen en ervaren verschillende maatsoorten. Ook spelen ze mee met de muziek.

Kleuters verkennen de wereld vanuit hun eigen straat en hun eigen buurt. Ze leren steeds meer mensen kennen die elk een eigen karakter hebben. Daarnaast zijn ze goed in het bedenken van nieuwe vormen en ervaringen door hun sterke voorstellingsvermogen (zelfverbeelding). Dit komt in **Met muziek langs de huizen** volop aan bod.

Discipline	muziek, taal & lezen
Competentie	beleven van kunst en cultuur, culturele en emotionele vaardigheden
Leerlijn	Ik en de wereld, Kunst
Lessen/duur	1 les van 1 uur
Docent	Judien Luinenburg
Lesmateriaal	nog niet beschikbaar
Voorbereiding	klaarzetten benodigdheden
Benodigdheden	speellokaal, stoel, tafeltje, cd-speler, matten en/of hoepels

Kinder Muzieklab @school *nieuw*

Met het **Kinder Muzieklab** haal je als school echt iets bijzonders in huis. De muzieklessen in dit lab spelen in op het spontane gedrag van jonge kinderen en prikkelen hun nieuwsgierigheid. De vakleerkracht neemt de kinderen mee naar een wereld vol muziek. Ze daagt hen uit om spelenderwijs te ontdekken wat erbij komt kijken om een muziekinstrument te leren bespelen. De kinderen gaan liedjes zingen, doen ritmische spelletjes, vingeroefeningen, leren versjes en choreografieën. Vanuit muziekbeleving ontwikkelen ze hun muzikaal en innerlijk gehoor, de stem, de fijne en grove motoriek, het geheugen, zelfcontrole en discipline.

In het voorjaar van 2019 is BplusC het **Kinder Muzieklab** als pilot gestart. Deze speciale muzieklessen voor jonge kinderen gunnen we meer scholen. Het lab past goed op scholen die muziek een warm hart toedragen en hun kinderen echt iets bijzonders willen bieden. Het Kinder Muzieklab is gebaseerd op

Groep 1 en 2

de filosofie van de Suzuki-methodiek en op resultaten van wetenschappelijke studies over de ontwikkeling van kinderen.

Discipline	muziek
Competentie	verbeeldingskracht, produceren, motorische en cognitieve vaardigheden
Leerlijn	Kunst
Lessen/duur	10 lessen van 45 minuten
Periode	op maandag, dinsdag of vrijdag
Docent	Ingeborg Cneut
Lesmateriaal	leskist met instrumentjes en ander materiaal dat bij het Muzieklab hoort
Voorbereiding	inschrijven met minimaal 2 klassen, afstemming tussen groeps- en vakleerkracht
Benodigdheden	speellokaal, cd-speler, actieve betrokkenheid van de groepsleerkracht
Opmerking	valt niet binnen Cultuur Pakket

Bibliotheek op school

Kamishibai

Zodra de leesconsulent de **Kamishibai** op tafel zet en de luiken opent, wordt de aandacht van de kinderen vanzelf naar het theater getrokken.

Met een **Kamishibai** komen verhalen tot leven. Het minitheater biedt een podium aan de vaak prachtige prenten uit boeken en komt oorspronkelijk uit Japan. In overleg met de leerkracht kiest de leesconsulent een verhaal. Dit verhaal kan aansluiten bij een projectthema of methode als Piramide of Schatkist.

Het doel van dit project is het stimuleren van de taal-ontwikkeling. De kinderen maken kennis met illustraties en leren er gaandeweg van te genieten. Ook leren ze om tekst en beeld met elkaar te combineren tot één verhaal.

Discipline	taal & lezen
Competentie	beleven van kunst en cultuur, cognitieve vaardigheden
Lessen/duur	1 les van 30 minuten
Docent	leesconsulent
Benodigdheden	lage tafel en stoel

Digitale geletterdheid

ToekomstTaal

Met **ToekomstTaal** leren de kinderen om projecten of problemen op te delen in kleinere stukken en deze te vertalen naar begrijpelijke en uitvoerbare stappen. We gebruiken visuele modellen (denkbeelden) om ze te helpen hun gedachten te structureren. Door denkprocessen in beeld te brengen, kunnen de kinderen het samen bespreken, vragen stellen, antwoorden verzinnen en elkaar aanvullen. ToekomstTaal is een manier om te communiceren over projecten en oplossingen.

We vertrekken met **ToekomstTaal** altijd vanuit een boek. *Kleine muis zoekt een huis* van Petr Horáček is voor de lessen van groep 1 en 2 het uitgangspunt. De verhaallijn en thema's in het boek zijn leidend voor de opdrachten die de kinderen in groepjes uitvoeren. Muis komt samen met zijn vriendjes allerlei problemen tegen die opgelost moeten worden.

Categoriseren, samenwerken en communiceren zijn belangrijke vaardigheden waarmee de kinderen met **ToekomstTaal** aan de slag gaan. Deze lessenserie is ontwikkeld i.s.m. Technolab Leiden.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	21e-eeuwse vaardigheden: probleem oplossen, informatievaardigheden, creatief denken, communiceren, samenwerken
Lessen/duur	2 lessen van 75 minuten
Locatie	op school en in de bibliotheek
Docent	begeleider en stagiairs Technolab Leiden
Lesmateriaal	lesbrief met leskist
Voorbereiding	2 voorbereidende lessen geven

Programmeren met robot Cubetto *nieuw*

Breng Harry thuis met robot Cubetto! Op de speelmat liggen plaatjes van de personages uit het prentenboek *Een huis voor Harry*. De kinderen bepalen de route naar een personage door felgekleurde blokken (bijv. rood is rechtdoor, blauw is linksaf) in de juiste volgorde te plaatsen.

De vriendelijke houten robot Cubetto is geschikt om de allerjongsten spelenderwijs te laten kennismaken met de beginselen van programmeren. De kinderen krijgen de opdracht om Cubetto van het ene personage naar het andere personage te laten rijden. Welke weg(en) kun je dan nemen? Welke blokjes passen daarbij? Hoe ziet de route eruit?

Cubetto maakt programmeren tastbaar. De kinderen leren op speelse wijze programmeerlogica, zonder te hoeven kunnen lezen. Ze leren dat veel apparaten en speelgoed een soort computer zijn en verschillende manieren om die te bedienen. Het zoeken naar een personage is een 'probleem' dat door het nemen van een aantal kleine, logische stappen kan worden opgelost. Cubetto laat direct zien of de gekozen route klopt.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	beleven van kunst en cultuur, ruimtelijk inzicht, programmeren, verbeeldingskracht, vooruit denken, culturele vaardigheden
Lessen/duur	1 les van 30 minuten
Docent	leesconsulent

Groep 1 en 2

Gelijke Kansen

Prentenboek TopTien

Uit het overstelpende aanbod van prentenboeken maakt een jury van jeugdbibliothecarissen ieder jaar een nieuwe selectie: de Prentenboek TopTien. Tijdens De Nationale Voorleesdagen wordt hieruit het Prentenboek van het Jaar gekozen.

Het belangrijkste criterium is dat het boek voldoende aanknopingspunten biedt voor interactie met peuters en kleuters en voor verwerking in hun spel. Natuurlijk zijn een goed verhaal en aantrekkelijke illustraties ook leidend bij de keuze.

Deze top tien is te leen. Hoewel er dus elk jaar tien nieuwe titels gepresenteerd worden, kunt u ook een andere selectie prentenboeken kiezen. Bijvoorbeeld uit de **Prentenboek TopTien** van vorig jaar.

Voorleeskoffer

Een **Voorleeskoffer** bevat een prentenboek of voorleesboek met attributen. De materialen zijn bijzonder geschikt ter ondersteuning van het interactief voorlezen. Daarnaast kunnen ze gebruikt worden bij een verteltafel of tentoonstelling. De kinderen kunnen het verhaal naspelen en beleven. Veel attributen zijn speciaal gemaakt door Leidse kunstenaars.

Een **Voorleeskoffer** heeft als doel de woordenschat van kinderen te vergroten. Doordat de kinderen het verhaal naspelen, gebruiken ze de woorden uit het verhaal ook in die context. Zo blijven de nieuwe woorden hangen.

Kijk voor meer titels bij **Ziezo** op pagina 10. Deze zijn eveneens te leen als **Voorleeskoffer.**

Voor groep 1	thema
Anton kan toveren	grootte
Boekenbroek	kleding
Dag!	welkom
Een haan gaat op wereldreis	tellen
Ik wil de maan	grootte
Ik wil die	kleding/kleur en vorm
De kleertjes van Jules	kleding
Klein wit visje wordt groot	grootte/mensen
Knoop het in je slurf	tellen
Kom uit het ei, kleintje	lente
Lieve, stoute Beer Baboen	kleding
Lassa doet boodschappen/ Lassa heeft dorst	eten en drinken
Lassa is jarig	tellen
Muis	kleding
Nellie en Cezar Dik en dun…	ruimte
Over een kleine mol die wil…	grootte
Piep wil oversteken	verkeer
De schoenen van mama	kleding/kleur en vorm
Toet toet, daar gaan we!	water/verkeer/zomer
Van top tot teen	grootte/mensen
Wat eten we vandaag?	eten en drinken
Wat nu, Olivier?	herfst/emoties
Waar is Dikkie Dik?	huis

Voor groep 1 en 2	thema
Aadje piraatje	water
Het allermooiste ei	lente/grootte
Beer houdt een zomerpicknick	eten/zomer/mensen
Beterschap!	ziek en gezond
Beer is ziek	ziek en gezond
Het beertje Pippeloentje	gedichten
Bij ons in de straat	mensen/huis/tellen/ kunst
De Boekenfabriek	kunst

Bo en Babs in de wind	herfst
Boer Boris	lente/tellen
Borre en de nachtzwarte kat	emoties
Bout en Moertje	mensen
Dottie's eieren	lente
Dottie's kuikens	tellen/lente
Eend op de fiets	verkeer
Eend waar is je autosleutel?	verkeer
Er was eens een muisje…	tellen
Er was eens een vosje…	zomer/huis/mensen/ verkeer/kunst
Feestmaal voor de koning	eten en drinken
Fiet wil rennen	herfst
Gekke buren	huis/mensen
Goed zo Kleine Beer	grootte
De grote rode bus	verkeer
De Gruffalo	ruimte/grootte
De gulzige geit	eten en drinken/ziek en gezond
IJsbeer in de tropen	grootte
Ik voel een voet	ruimte
Ik wil een hond	emoties
Ik zou wel een kindje lusten	eten en drinken
Kato & Ko gaan picknicken	water/eten en drinken
Kikker	emoties
Kikker en de horizon	grootte
Kikker is Kikker	emoties
Klein-Mannetje heeft geen huis	huis
De koe die een ei legde	lente
Kom uit die kraan	verkeer
De koningin die niet kon kiezen	kunst
Koosje maakt muziek	kunst
De lievelingstrui	kleding
De lievelingstrui van Muis	kleding/herfst
Malmok	water
Mannetje Jas	kleding/huis
Meneer Rene	kunst
De mooiste vis van de zee	water
Een muisje kan geen optocht zijn	tellen
Nandi's kip	tellen
Nandi's verrassing	eten en drinken
Oma konijn komt op bezoek	verkeer
De opruim-spin	lente
Paul is jarig	tellen
Pieperdepiep	grootte
Plons!	water/zomer
Raf	zomer
Rikki	ruimte/mensen
De rommelige reus	kleding
Samen kunnen we alles	huis/mensen
Steensoep	eten en drinken
Tien kleine rubbereendjes	tellen
Hoe Tito zijn neus kwijtspeelde	kunst
Tim op de tegels	verkeer
Toen Sjoerd naar de dierentuin	spelen
Trompet voor olifant	kunst
Het vreemde ei	lente/grootte
Waar is mijn sok?	kleding
Wessel wil helpen	huis
Zig Zag gaat kamperen	grootte/zomer
Zwaan wil een fiets	verkeer

Voor groep 2	thema
Agent en Boef en de tekenstreken	kunst
Annabella gaat verhuizen	huis
Balotje op vakantie	zomer
Coco of het kleine zwarte jurkje	kleding/kunst
Dat komt er nou van	lente
Een buur voor Vos en Haas	huis
Gewoon Fien	kunst/kleding
Jamela's jurk	kleding
Lotje	grootte/emoties
Noten	herfst
De prinses met de lange haren	ruimte/mensen
Schattig	ruimte/mensen
Was ik maar groot	grootte/mensen

Kim komt logeren

Kim, een grote stoffen pop heeft een prentenboek en een rugzak met logeerspullen. Ze gaat iedere dag bij een ander kind in de klas logeren. Kim kan alleen slapen als het prentenboek thuis wordt voorgelezen.

De prentenboeken zijn geselecteerd op korte voorleestekst, humor en interactie. Het doel van **Kim komt logeren** is het ontwikkelen van de taalvaardigheid van kinderen. Ook stimuleert het ouders om thuis voor te lezen. Ouders en kinderen die het nog niet gewend zijn, kunnen zo kennismaken met een voorleesritueel.

Kim komt logeren bevat een boek met pop en logeerspullen. Kim (de pop) is ook inzetbaar bij andere titels naar keuze.

Suggesties voor groep 1	thema
Annabella gaat verhuizen	huis
Goeiemorgen Sam	kleding
De grote rode bus	verkeer
Karel	mensen
Kip en Pim	voorlezen
Kleine ezel en het boebeest	grootte/emoties
Oma konijn komt op bezoek	verkeer
Wat nu, Olivier?	herfst

Suggesties voor groep 1 en 2	thema
Bout en Moertje	mensen
En nu lekker slapen, Sam!	emoties
Goed zo, Kleine Beer	verkeer
Kleine Ezel en de oppas	mensen
De kleine grote kameleon	mensen
De kriebelsjaal van kleine Uil	kleding
Kwaak, Bommes! Kwaak!	water
Stadsmuis en Veldmuis	

Suggesties voor groep 2	thema
De Gruffalo	ruimte/grootte
Kikker is bedroefd	emoties
Lotje	emoties
Schattig	grootte/mensen
Was ik maar groot	grootte/mensen

Themacollectie

Een **Themacollectie** bestaat uit circa vijftien verschillende boeken per thema en dient als ondersteuning van methodes als Piramide of Schatkist. De school kan per thema boeken bestellen. Het is ook mogelijk om per kwartaal (drie à vier

Groep 1 en 2

thema's) of per half jaar (zes à zeven thema's) te bestellen, dat scheelt ophaaltijd of bezorgkosten.

Voorbeelden van thema's

welkom op school	feest	lente/Pasen
ruimte	Sinterklaas	grootte
mensen	Kerstmis	kunst
kleur en vorm	winter	verkeer
eten en drinken	tellen	water
herfst	ziek en gezond	zomer
huis	kleding	

Ziezo

Bij **Ziezo** staat één titel van een prentenboek centraal, zowel op school als thuis. Het leesproduct bevat twintig tot dertig exemplaren van hetzelfde boek, zodat alle kinderen uit de klas er een mee naar huis kunnen nemen. Het is de bedoeling dat de ouders het prentenboek ook thuis voorlezen. In de prentenboeken zitten interactieve vragen voor een gesprek tussen kind en ouder. Het leesproduct bevat ook attributen. Deze zijn met ruimte voor fantasie gemaakt door Leidse kunstenaars.

Het doel van **Ziezo** is het lezen bij jonge kinderen te bevorderen en de woordenschat te verrijken. De kinderen ontdekken dat een prentenboek naspelen en beleven leuk is. De betrokkenheid van ouders bij het lezen wordt gestimuleerd doordat het prentenboek ook thuis voorgelezen kan worden.

Ziezo is ook te leen als **Voorleeskoffer** (een boek met attributen), zie pagina 8.

Voor groep 1	thema
Dat ben jij, Kiki	huis/tellen/mensen
Het dekentje van Deesje	huis/kleur en vorm
Die daar is… 'begrippenfeest'	begrippen/ aanwijsboek
De eend van Jules	kleding
De kleuren van Elmer	kleur en vorm/kunst
Kleine kangoeroe	ruimte/grootte
Kom nou, Bommes	water/lente
Waar is Dribbel?	huis
Wat hoort konijn?	ruimte
Wie?/ Wat?	kunst
Za-za's babybroertje	mensen/huis

Voor groep 1 en 2	thema
Alberts boom	emoties
Bang Mannetje	emoties/herfst
Eendje in de regen	water
Een hapje maan	grootte
De Gruffalo	ruimte/grootte/emoties
Het huis van Harry	huis
Kleine Ezel en jarige Jakkie	tellen
Kleine muis zoekt een huis	huis/grootte/ruimte
De kleine walvis	mensen
Klop, klop wie is daar?	huis
Krrrr...okodil!	emoties
Met tien in bed	huis/tellen
Nederland (Dematons)	zomer
Nog 100 nachtjes slapen	tellen/kleding
Raad eens hoeveel ik van je hou	grootte/emoties
Rupsje Nooitgenoeg	eten en drinken
Ssst! De tijger slaapt	tellen
Welterusten… Kleine Beer	huis
De Wiebelbillenboogie	huis/kunst
Wij gaan op berenjacht	verkeer
Wil je mijn vriendje zijn?	ruimte/mensen
Zeb	ruimte/grootte/ mensen
Zóveel	tellen

hAPPje kinderboek

hAPPje kinderboek is een koffer met een iPad met een selectie actuele apps voor kinderen. Van sommige apps is het boek toegevoegd. Op de iPad zijn ook educatieve apps te vinden. Achtergrondinformatie en lesideeën helpen je op weg.
Deze koffer biedt kinderboeken op een andere manier aan. Het doel hiervan is het bevorderen van mediawijsheid. Kinderen leren op een andere manier luisteren naar, kijken naar en spelen met een boek. Daarnaast vergroten ze hun woordenschat en ontdekken ze welk digitaal interactief (prenten)boek ze leuk vinden.

Het Leidse doorgeefboek

Het Leidse doorgeefboek is een kleurrijke houten doos met slot om door te geven van groep naar groep en van school naar school. Er passen met gemak meerdere (prenten)boeken in. Als school kies je zelf welke.
Het doel van het doorgeefboek is zorgen voor uitwisseling van boeken en leesplezier. Met het bijgevoegde logboekje kunnen alle voorlezers hun ervaringen uitwisselen en (prenten)boeken aan elkaar tippen.

Kamishibai met vertelplaten

Een **Kamishibai** is een houten vertelkast van veertig bij vijftig centimeter en komt oorspronkelijk uit Japan. Als de verteller de Kamishibai op een tafel zet en de luiken opent, wordt de aandacht van de kinderen vanzelf naar het theater getrokken.

De verteller schuift de vertelplaten in de **Kamishibai** en vertelt bij iedere plaat het verhaal. Ook kunnen de kinderen het verhaal vertellen of hun eigen tekeningen in de Kamishibai doen. Elke titel bevat een Kamishibai, vertelplaten en het boek.
De vertelplaten stimuleren de taalontwikkeling en het kijken naar illustraties.

Voor groep 1	thema
Anna eet graag fruit	eten en drinken
Anna en haar lieve mama	mensen
Anna in het verkeer	verkeer
Anton kan toveren	grootte
Beertje Bruin, wat zie je daar?	kleur en vorm
Daar ben ik dan	huis
Dat ben jij, Kiki!	grootte/mensen
Ik ben al groter dan gisteren	huis
Japie en Leo lapslap	ziek en gezond
Klein wit visje wordt groot	grootte/water
De kleine walvis	mensen
Lekker lange slierten	lente
Pas op voor Wilde Wesley	verkeer
Pieper-de-piep	grootte
Plets plets plats	herfst
De schoenen van mama	kleding
Tellen met muis Jelle	tellen
Ssst De tijger slaapt	tellen
Wat gaat Sinan doen	huis
Wat ga jij doen	huis
Wat nu, Olivier?	herfst/emoties
De Wiebelbillenboogie	huis/kunst
Zoek	herfst

Voor groep 1 en 2	thema
Bang Mannetje	emoties
Beterschap	ziek en gezond
Drie dappere paardjes	emoties
Fiet wil rennen	herfst
Een grote ezel	grootte
Het ei van egel	lente
Een huis voor Harry	huis
En nu lekker slapen, Sam!	emoties
Ik nam mijn kikker mee…	bibliotheek
Ik wil de maan	grootte
Ik zou wel een kindje lusten	eten en drinken
Kikker is bang	emoties
Kikker is kikker	ruimte
Kikker is verliefd	emoties
Kleine Kangoeroe	grootte
Kleine muis zoekt een huis	huis/grootte/ruimte
De krokodil die niet van water hield	water/zomer
Ophelia	emoties/ziek en gezond
Over een kleine mol…	kleur en vorm
Prinses Arabella en omi	mensen
Prinses Arabella gaat naar school	welkom
Prinses Arabella maakt kleuren	kunst
Prinses Arabella wordt grote zus	mensen
Raf	reizen
Ridder Rikki	grootte
Tangramkat	kunst
Zóveel	tellen

Voor groep 2	thema
Het begin van de zee	water
Hopeloos verliefd	emoties
Onder water, boven water	water
Spaghetti met dropveters	eten en drinken
Vera	water/grootte
De verre reis naar heel dichtbij	anders zijn

Help Cubetto zijn weg te vinden *nieuw*

Met de houten Cubetto leren jonge kinderen het basisprincipe van programmeren. De robot kan naar voren en naar achter, naar links en naar rechts. Om de robot in beweging te brengen, geef je deelopdrachten met blokjes waaraan een functie gekoppeld is. Deze functieblokjes hebben verschillende kleuren en vormen, en bepalen welke kant de robot op gaat. Door te kijken naar de vorm en de kleur, kan een kind een eindopdracht in stukjes opdelen en op deze manier de robot programmeren.

Lees een van de bijgevoegde prentenboeken voor en laat daarna de kinderen kennismaken met programmeren met behulp van robot Cubetto. Door de gekleurde blokken in het speelbord te plaatsen, laat je Cubetto de route rijden die jij hebt bepaald. Gebruik daarvoor de speelkaarten van de boeken.

Boeken
Een huis voor Harry – Leo Timmers
Speeltuin – Mies van Hout
Ga je mee? – Charlotte Dematons
Wat nu, Olivier? – Phyllis Root
Bang Mannetje – Mathilde Stein
Wij gaan op berenjacht – Helen Oxenbury

Groep 3 en 4

Kunst en cultuur op school

Letters, letters, letters *vernieuwd*

Overal om je heen zie je letters en woorden, niet alleen op school. Welke letters en woorden heb je al geleerd? Welke zie je om je heen? Hoe ziet een letter eruit? En hoe klinken ze?

De kinderen duiken in de vorm en klank van letters, zowel in dans als met muziek. Sommige letters klinken bijvoorbeeld hard, andere zacht. Er zijn korte en lange klanken, snelle en langzame. Sommige letters zijn sierlijk, andere rechttoe rechtaan. Hoe kun je daar een beweging van maken? Of een muziekstuk?

De kinderen gaan in de dansles met hun ogen dicht in de lucht schrijven, met arm en vinger, met been en voet. Hoe beweegt de letter K? Dat voelt alsof je een robot bent! En de S? Als een slang! In de muziekles stappen ze over op muziek maken met letters. Letterklanken vormen samen een spannend muziekstuk dat ze met elkaar kunnen laten horen. Deze klanken komen terug in een liedje dat ze leren zingen. Het liedje nodigt de kinderen uit om ook zelf een klankverhaal te maken.

Kinderen van deze leeftijd zijn op school voornamelijk bezig met leren lezen, schrijven en rekenen. Dit gebeurt vaak vooral cognitief (verbaal-linguïstisch). Met dit project worden kinderen op een andere (lichamelijk-kinesthetische) manier aangesproken. Op een fysieke manier leren lezen en schrijven ondersteunt het leerproces. Kinderen activeren om woorden en letters om hen heen te herkennen ook. Bovendien ontdekken ze dat niet alleen taal een middel is om te communiceren, maar dans en muziek ook!

Discipline	dans, muziek, taal & lezen
Competentie	cognitieve en lichamelijke vaardigheden, verbeeldingskracht, produceren
Leerlijn	Taal en rekenen, Kunst
Lessen/duur	1 les van 45 minuten en 1 les van 1 uur
Periode	muziekles op donderdag
Docent	Ashley Zaat (dans), Susanne Gersch (muziek)
Lesmateriaal	liedtekst met bladmuziek
Benodigdheden	speellokaal, digibord

Slapstick | Grappen zonder te praten *vernieuwd*

Pas na 1927 werd het technisch mogelijk om een geluidsfilm te maken, met beeld en geluid. Hoe maak je het verhaal van een film duidelijk als er niet in gesproken wordt? Hoe speel je als acteur? Op basis van filmpjes van Charlie Chaplin maken de kinderen (nader) kennis met het fenomeen stomme film en het genre slapstick.

Zodra de kinderen in de gaten krijgen wat de kenmerken van dit genre toneelspel zijn, gaan ze grappige verhalen van vroeger vertalen naar een hedendaagse komische situatie. Inspiratie halen ze uit hun eigen leefwereld. De kinderen hebben meestal een sterke zelfverbeelding die ze kunnen gebruiken om een eigen wereld of eigen verhalen te creëren. De nadruk ligt op fysiek theater, zonder tekst. Als je emoties, uitdrukkingen, handelingen en bewegingen enorm uitvergroot, krijg je slapstick. Als je het goed doet, kun je van je stoel vallen van het lachen! Tegelijkertijd zet deze les ook aan tot nadenken over de vraag: wanneer lach je iemand uit en wanneer lach je mét elkaar? Aan het einde komen alle kinderen bij elkaar en presenteren ze in kleine groepjes wat ze hebben geoefend. Uiteraard zoals in een echte slapstick, met een jolig muziekje op de achtergrond om de scènes kracht bij te zetten. Kinderen van deze leeftijd kunnen situaties uit de media

vormgeven in toneelspel en een verband leggen tussen een personage en een verhaal. Ze leren daarbij onderscheid maken tussen iemand anders spelen en zichzelf. Door toneel te spelen leren ze over zichzelf, de ander en hun omgeving.

Discipline	toneel
Competentie	sociale vaardigheden, verbeeldingskracht, presenteren
Leerlijn	Tijd, Kunst
Lessen/duur	1 les van 40 minuten per halve klas, 1 eindpresentatie van 15 minuten (hele klas)
Docent	Britt Fievez
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speellokaal, toegang tot wifi van de school

De Notenkraker *vernieuwd*

Ontdek dat muziek en dans een verhaal kunnen uitdrukken. Zoals in het muzikale sprookje De Notenkraker van Pjotr Iljitsj Tsjaikovski.

In de muziekles duiken de kinderen in het verhaal van De Notenkraker. Ze bekijken twee filmfragmenten van de Russische dans uit het stuk. Welke sfeer of gevoel roept de muziek op? In een meespeelpartituur krijgen ze de kans om op eenvoudige instrumenten (schudeitjes, sambaballen, claves, beatrings) mee te spelen met de muziek. Ook gaan ze bewegen op de muziek.

Dan volgt de dansles. Na een warming-up krijgen de kinderen korte improvisatieopdrachten, een opdracht waarbij ze moeten samenwerken en een individuele opdracht. Ze gaan volop bewegen op muziek. Tot slot studeren ze een korte choreografie in op de muziek van De Notenkraker.

Kinderen van deze leeftijd krijgen een bredere blik op de wereld. Ze leren dat kunstenaars verhalen, dans en muziek maken en dat zij dat zelf ook kunnen. Ze worden zich bewust van de emoties of ideeën die dans en muziek kunnen uitdrukken.

Discipline	muziek, dans
Competentie	beleven van kunst en cultuur, produceren, verbeeldingskracht, samenwerken
Leerlijn	Kunst
Lessen/duur	1 les van 1 uur en 1 les van 45 minuten
Periode	muziekles op donderdag of vrijdagmiddag
Docent	Benjamin Boers of Susanne Gersch (muziek) en Ashley Zaat (dans)
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	digibord, speellokaal

De baas van Nederland *vernieuwd*

Hoe fantastisch zou het zijn om voor één dag de baas van Nederland te zijn! In dit project mag het en zijn de kinderen om de beurt de regisseur: de anderen doen voor heel even precies wat jij wilt.

De kinderen spelen in verschillende toneeloefeningen een aantal situaties na, waarin mensen verschillende rollen hebben. Hoe gedraagt een koningin zich? Hoe reageert de lakei? Moet je altijd doen wat een buurjongen jou vraagt en luister je altijd naar de juf? De kinderen ervaren zo wat het verschil is tussen de baas zijn en de baas spelen, en het verschil tussen een hoge en een lage status. Ook komt er een leesconsulent in de klas, die de kinderen op interactieve wijze laat kennismaken met een 'baas' uit een prentenboek. De begrippen baas, gezagsdrager (koning, politieagent, arts, brandweerman, juf) en regels krijgen zo betekenis.

De klas splitst zich in twee groepen: de eerste groep gaat eerst toneelspelen en de andere groep duikt eerst in het prentenboek. Daarna wisselen de groepjes om, zodat iedereen én toneel heeft gespeeld én op talig niveau aan de slag is gegaan met het thema 'baas'.

Op deze leeftijd kijken kinderen al iets verder dan de eigen directe omgeving. Ze worden zich bewust van het begrip land (Nederland). In diverse situaties ervaren ze dat er regels zijn en gezagsdragers. Ook ervaren ze onderling dat iemand de baas kan spelen. In **De baas van Nederland** verkennen de kinderen hun leefwereld door middel van toneelspel. Ze zijn zich bewust van het verschil tussen toneelspelen en natuurlijk spel. Het verschil tussen spel en werkelijkheid moet nog wel steeds goed worden aangegeven.

Discipline	toneel, taal & lezen
Competentie	culturele en sociale vaardigheden, cognitieve vaardigheden
Leerlijn	Ik en de wereld, Kunst
Lessen/duur	2 lessen van 30 minuten per halve klas
Periode	tip: rond Prinsjesdag of Koningsdag
Docent	Britt Fievez (toneel) en Nelleke van den Bogaard (taal & lezen)
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speelzaal en klaslokaal

Groep 3 en 4

Bibliotheek op school

De piepelotheek

Leesplezier is een van de belangrijkste factoren om van kinderen goede lezers te maken. In dit project maken de kinderen op een avontuurlijke manier kennis met de bibliotheek.

De kinderen worden in de bibliotheek ontvangen door de leesconsulent. Samen duiken ze in een verhaal over een muis en een vos in de bibliotheek. De vos weet nog maar weinig. De muis daarentegen weet alles! Wat betekenen de stickers op de boeken? Wat voor andere materialen zijn er? Moet je stil zijn in de bibliotheek? Aan de hand van het boek *Piepelotheek* ontdekken de kinderen vanuit het perspectief van de vos wat de bibliotheek allemaal te bieden heeft.

Gewapend met een iPad gaan ze vervolgens in groepjes door de jeugdafdeling, waar alles voor hen te vinden is. Aan de hand van opdrachten zetten ze in scène wat je allemaal doet bij een bibliotheekbezoek. Gaandeweg leren ze over de regels in de bibliotheek. En wat maakt een boek tot een echt lievelingsboek? Ze ontdekken dat er voor iedereen wel iets in de bibliotheek te vinden is. Een week later krijgt de klas de foto's verwerkt in een stripverhaal op een poster!

Discipline	taal & lezen
Competentie	beleven van kunst en cultuur, produceren, cognitieve vaardigheden, verbeeldingskracht
Lessen/duur	1 les van 45 minuten
Locatie	BplusC Bibliotheek
Docent	leesconsulent
Benodigdheden	hulp van extra ouder/stagiair gewenst

Agent en Boef *nieuw*

Boef woont in de gevangenis bij Agent. Dat vindt Agent gezellig. Er is maar één probleem. Soms ontsnapt Boef. En dan haalt hij boevenstreken uit… De illustraties in de boekenreeks *Agent en Boef* van Tjibbe Veldkamp zijn kleurig en humoristisch. Het is een geestig geheel en relativerend qua strekking: het is maar hoe je tegen de dingen aankijkt.

optie taal & lezen

In deze versie van dit project brengt de leesconsulent het verhaal over Agent en Boef tot leven door het boek interactief voor te lezen. De prenten zijn te zien op het digibord. In een spelvorm en met behulp van meegebrachte attributen kunnen de kinderen zich nog meer inleven in het verhaal en hun woordenschat actief vergroten.

Discipline	taal & lezen
Competentie	beleven van kunst en cultuur, cognitieve vaardigheden, verbeeldingskracht, culturele vaardigheden
Lessen/duur	1 les van 30 minuten
Docent	leesconsulent
Benodigdheden	digibord, ruimte om groot te werken

optie toneel

In deze versie van dit project start de vakleerkracht toneel met het verhaal. Daarna werkt ze aan de presentatievaardigheden van de kinderen. Het genre slapstick is hier ideaal voor. De relatie tussen Agent en Boef biedt veel inspiratie voor grappige scènes. Tegelijkertijd zet het ook aan tot nadenken over de vraag: wanneer lach je iemand uit en wanneer lach je mét elkaar?

Discipline	taal & lezen, toneel
Competentie	beleven van kunst en cultuur, presenteren verbeeldingskracht, culturele vaardigheden

Lessen/duur	1 les van 75 minuten
Docent	Mabel Privée
Benodigdheden	digibord, speellokaal/gymzaal

Digitale geletterdheid

ToekomstTaal

Met **ToekomstTaal** leren kinderen om projecten of problemen op te delen in kleinere stukken en deze te vertalen naar begrijpelijke en uitvoerbare stappen. We gebruiken visuele modellen (denkbeelden) om ze te helpen hun gedachten te structureren. Door denkprocessen in beeld te brengen, kunnen de kinderen het samen bespreken, vragen stellen, antwoorden verzinnen en elkaar aanvullen. ToekomstTaal is een manier om te communiceren over projecten en oplossingen.

We vertrekken met **ToekomstTaal** altijd vanuit een boek. *De grote bomenrover* van Oliver Jeffers is voor de lessen van groep 3 en 4 het uitgangspunt. De verhaallijn en thema's in het boek zijn leidend voor de opdrachten die de kinderen in groepjes uitvoeren. De kinderen gaan op onderzoek uit en bootsen een veldonderzoek na. Ook zetten ze een papierfabriek op, die vliegtuigjes vouwt.

Met **ToekomstTaal** gaan kinderen aan de slag met belangrijke vaardigheden, zoals volgorde denken en communiceren. Deze lessenserie is ontwikkeld i.s.m. Technolab Leiden.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	21e-eeuwse vaardigheden: probleem oplossen, informatievaardigheden, samenwerken, communiceren, creatief denken
Lessen/duur	2 lessen van 75 minuten
Locatie	op school en in de bibliotheek
Docent	begeleider en stagiairs Technolab Leiden
Lesmateriaal	lesbrief met leskist
Voorbereiding	2 voorbereidende lessen geven

Programmeren met robot Cubetto *nieuw*

Bedenk avontuurlijke verhalen met hulp van robot Cubetto! De kinderen volgen hun eigen weg door een prentenboek. Na elk hoofdstuk kiezen ze hoe het verhaal verdergaat. Op de speelmat liggen plaatjes (pictogrammen), een voor elk hoofdstuk. De kinderen bepalen de route naar het volgende hoofdstuk door de felgekleurde blokken (bijv. rood is rechtdoor, blauw is linksaf) in de juiste volgorde te plaatsen. Cubetto voert de stappen uit en volgt de route die de kinderen hebben uitgezet. Elke keer kun je een nieuwe route én dus een nieuw verhaal bedenken.

De vriendelijke houten robot Cubetto is geschikt om kinderen spelenderwijs te laten kennismaken met de beginselen van programmeren. De kinderen geven Cubetto de opdracht om van het ene plaatje naar het andere plaatje te rijden. Welke weg kun je dan nemen? Welke blokjes passen daarbij? Hoe ziet de route eruit?

Cubetto maakt programmeren tastbaar. De kinderen ontdekken dat veel apparaten en speelgoed een soort computer zijn en verschillende manieren om die te bedienen. Zo leren ze op speelse wijze programmeerlogica. Het zoeken naar het volgende hoofdstuk is een 'probleem' dat door het nemen van een aantal kleine, logische stappen kan worden opgelost. Cubetto laat direct zien of de gekozen route klopt.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	beleven van kunst en cultuur, programmeren, verbeeldingskracht, ruimtelijk inzicht, vooruit denken, culturele vaardigheden
Lessen/duur	1 les van 30 minuten
Docent	leesconsulent

i-Lab klassenbezoek *nieuw*

Het i-Lab is een maakplek. Je kunt er experimenteren met behulp van 3D-printers, robotica, computerprogramma's, film en muziekapparatuur. We besteden aandacht aan de verschillende fasen van de leer- en maakcyclus: onderzoeken, ontwerpen, maken, testen en presenteren. Zo ontwikkelen de kinderen vaardigheden die in de 21e eeuw onmisbaar zijn voor een 'leven lang leren'. Het stimuleren van creativiteit en probleemoplossend vermogen zijn daarin essentieel.

Tijdens het eerste klassenbezoek krijgen de kinderen een rondleiding langs de verschillende apparatuur en gaan daarna aan de slag met één techniek (programmeren, 3D-printen, film, muziek).

Heb je een vraag voor een activiteit of project buiten dit aanbod, informeer dan naar de mogelijkheden via ilab@BplusC.nl.

Discipline	media
Competentie	21e-eeuwse vaardigheden: probleem oplossen, creatief denken, experimenteren, samenwerken, details en het geheel kunnen zien, nadenken over stappen in een proces
Lessen/duur	1 bezoek van 90 minuten
Locatie	i-Lab, BplusC Bibliotheek Nieuwstraat
Docent	verschillende vakleerkrachten
Voorbereiding	minimaal 4 weken van tevoren aanvragen

Groep 3 en 4

Gelijke Kansen

Voorleeskoffer

Een **Voorleeskoffer** bevat een prentenboek of voorleesboek met attributen. De materialen zijn heel geschikt ter ondersteuning van het interactief voorlezen. Daarnaast kunnen ze gebruikt worden bij een verteltafel of tentoonstelling. De kinderen kunnen het verhaal naspelen en beleven. Veel attributen bij de Voorleeskoffer zijn speciaal gemaakt door Leidse kunstenaars.

Een **Voorleeskoffer** heeft als doel de woordenschat van kinderen te vergroten. Doordat de kinderen het verhaal naspelen, gebruiken ze de woorden uit het verhaal ook in die context. Zo blijven de nieuwe woorden hangen.

Voor groep 3 en 4	thema
Agent en Boef en de tekenstreken	kunst
Het allermooiste ei	lente
Beterschap	ziek en gezond
De Boekenfabriek	kunst
Borre en de nachtzwarte kat	emoties
Een buur voor Vos en Haas	huis
Coco of het kleine zwarte jurkje	kleding/kunst
Eend op de fiets	verkeer
Dat komt er nou van	lente
Gekke buren	huis/mensen
Gewoon Fien	kunst/kleding
De gulzige geit	eten en drinken/ziek en gezond
De Gruffalo	ruimte/grootte
Jamela's jurk	kleding
Kato & Ko gaan picknicken	water/eten en drinken
Kikker	emoties
Kikker is Kikker	emoties
De koningin die niet kon kiezen	kunst
Koosje maakt muziek	kunst
Lotje	grootte/emoties
Meneer Rene	kunst
Malmok	water
De mooiste vis van de zee	water
Noten	herfst
Piepkleine muis	wonen/zomer/kunst
De prinses met de lange haren	grootte/mensen
Schattig	grootte/mensen
Samen kunnen we alles	huis/mensen
Tim op de tegels	verkeer
Trompet voor olifant	kunst
Was ik maar groot	grootte/ruimte/mensen
Zwaan wil een fiets	verkeer

Het Leidse doorgeefboek

Het Leidse doorgeefboek is een kleurrijke houten doos met slot om door te geven van groep naar groep en van school naar school. Er passen met gemak meerdere (prenten)boeken in. Als school kies je zelf welke.

Ervaringen uitwisselen en leesplezier stimuleren is het doel van het doorgeefboek. Met het bijgevoegde logboekje kunnen alle voorlezers o.a. (prenten)boeken aan elkaar tippen.

Niveau lezen-collectie

De **Niveau lezen-collectie** bevat leesboeken voor beginnende lezers, maatjes lezen, tutorlezen e.d. Elke collectie bestaat uit twee boeken per kind per niveauleesgroep. Samenlees- en toneelboekjes zijn beschikbaar. Scholen kunnen de boeken zelf uitzoeken tijdens openingsuren. Een aanvraag doen kan ook.

Kim komt logeren

Kim, een grote stoffen pop, heeft een prentenboek en een rugzak met logeerspullen. Ze gaat iedere dag bij een ander kind in de klas logeren. Kim kan alleen slapen als het prentenboek thuis wordt voorgelezen.

De prentenboeken zijn geselecteerd op korte voorleestekst, humor en interactie. Het doel van **Kim komt logeren** is het ontwikkelen van de taalvaardigheid van kinderen. Ook stimuleert het ouders om thuis voor te lezen. Ouders en kinderen die het nog niet gewend zijn, kunnen zo kennismaken met een voorleesritueel.

Kim (de pop) is ook inzetbaar bij andere titels naar keuze.

Suggesties voor groep 3	thema
De Gruffalo	grootte
Kikker is bedroefd	emotie
Lotje	grootte/emotie
Schattig	grootte/ruimte/mensen
Was ik maar groot	grootte/ruimte/mensen
Wat staat daar?	tellen

Suggesties voor 3 en 4	thema
Betoverd door jou	fantasie/water
Dekselse Diederik	kattenkwaad
De vuurtoren	familie/water

Kamishibai met vertelplaten

Een Kamishibai is een houten vertelkast van veertig bij vijftig centimeter en komt oorspronkelijk uit Japan. Als de verteller de **Kamishibai** op een tafel zet en de luiken opent, wordt de aandacht van de kinderen vanzelf naar het theater getrokken. De verteller schuift de vertelplaten in de Kamishibai en vertelt bij iedere plaat het verhaal. Ook kunnen de kinderen het verhaal vertellen of hun eigen tekeningen in de Kamishibai doen.

Elke titel bevat een **Kamishibai**, vertelplaten en het boek. De vertelplaten stimuleren de taalontwikkeling en het kijken naar illustraties.

Voor groep 3	thema
Kikker is kikker	ruimte
De verre reis naar heel dichtbij	anders zijn/ruimte

Voor groep 3 en 4	thema
Baby kraai	kunst
Beterschap	ziek en gezond
Het begin van de zee	water
Hoe Anansi de ogen van de koning opende	sprookjes
Hopeloos verliefd	emoties
Kikker is verliefd	emoties
Onder water, boven water	water
Spaghetti met dropveters	kleur en vorm/ eten en drinken
Tangramkat	kunst
Vera	water/grootte

hAPPje kinderboek

hAPPje kinderboek is een koffer met een iPad met daarop een selectie actuele apps voor kinderen. Van sommige apps is het boek toegevoegd. Op de iPad zijn ook educatieve apps te vinden. Achtergrondinformatie en lesideeën helpen je op weg.

Deze koffer biedt kinderboeken op een andere manier aan. Het doel hiervan is het bevorderen van mediawijsheid. Kinderen leren op een andere manier luisteren naar, kijken naar en spelen met een boek. Daarnaast vergroten ze hun woordenschat en ontdekken ze welk digitaal interactief (prenten)boek ze leuk vinden.

Gedichtenwolkjes *nieuw*

Koffertje met wolkjes en gedichten voor groep 3 en 4. Met de wolkjes leer je kinderen praten over wat aan gedichten te ontdekken valt: rijm, mooie woorden, beeldspraak, humor en meer. Met gedichten van Geert de Kockere, Koos Meinderts en Edward van de Vendel.

Themacollectie

Een **Themacollectie** bestaat uit circa vijftien verschillende boeken per thema en dient als ondersteuning van methodes als Piramide of Schatkist. De school kan per thema boeken bestellen. Het is ook mogelijk om per kwartaal (drie à vier thema's) of per half jaar (zes à zeven thema's) te bestellen, dat scheelt ophaaltijd of bezorgkosten.

Voorbeelden van thema's

welkom op school	feest	lente/Pasen
ruimte	Sinterklaas	grootte
mensen	Kerstmis	kunst
kleur en vorm	winter	verkeer
eten en drinken	tellen	water
herfst	ziek en gezond	zomer
huis	kleding	

Groep 5 en 6

Kunst en cultuur op school

Hollandse meesters | Op reis met Van Gogh

Wist je dat een schilderij van Vincent van Gogh nu evenveel kost als een vliegtuig? Ga mee terug naar de tijd toen er nog geen vliegtuigen bestonden en de schilderijen van Van Gogh nog niets waard waren.
De kinderen volgen de wereldberoemde Nederlandse schilder van Nederland naar Frankrijk aan de hand van zijn schilderijen. Van de donkere Nederlandse huiskamer met de aardappeleters naar de arbeiders op de zonnige Franse korenvelden. Hoe verbeeldde Van Gogh het leven in die tijd? Wat maakt zijn schilderijen uniek? Welke kleuren gebruikte hij? Door foto's van landschappen, mensen, gebouwen en objecten (onderwerpen die Van Gogh schilderde) en schilderijen naast elkaar te zetten, bespreken de kinderen het verschil tussen werkelijkheid en verbeelding, wat bij Van Gogh vooral zichtbaar is in zijn schilderstijl en kleurkeuze.

Met een foto uit hun eigen omgeving gaan de kinderen vervolgens zelf aan de slag met het schilderen van een molen, kerkje, brug, zonnebloemen, sterrenhemel of landschap met arbeiders, geïnspireerd op de stijl van Van Gogh. Wat voor kleuren kiezen ze? Licht of donker? Welke schildertechniek?

Kinderen uit groep 5 en 6 gaan steeds bewuster materialen, technieken en beeldaspecten hanteren. Ze ontdekken dat schilderen een andere werkwijze vraagt dan tekenen en dat ze in een schilderij vormen kunnen opbouwen uit kleurvlekken. Beeldbeschouwingsactiviteiten met aandacht voor de rol van beeldaspecten en de mogelijkheden van materialen en technieken kan hen erg stimuleren bij hun eigen werk.

Discipline	beeldende kunst (schilderen)
Competentie	produceren, details en geheel kunnen zien, zelfvertrouwen
Leerlijn	Kunst, Tijd, Ik en de wereld
Lessen/duur	1 les van 1,5 uur
Docent	Brigitte van Ark
Lesmateriaal	lesideeën en PowerPoint
Voorbereiding	tafels in groepjes afdekken met kranten, PowerPoint openen op digibord
Benodigdheden	plakkaatverf (wit, zwart, blauw, geel en rood), 1 kwast per kind, 1 waterbakje per groepje, 1 palet (eierdoos/ plastic bordje) per duo, kleding die vies mag worden/ schorten

Een vak apart | Toneel versus dans *vernieuwd*

Op een dag komt er een nieuwe buurman in de flat wonen. De buurvrouw is argwanend: wie is hij en wat doet hij? Hij heeft een duiventil en dat vindt ze maar niks. Buurvrouw wil niets met hem te maken hebben! Ze heeft het bovendien veel te druk met haar werk. Maar als er 's nachts harde muziek uit zijn huis schalt en ze niet kan slapen, besluit ze toch naar hem toe te gaan. Maar wat doet hij raar! Hij springt, *breakt* en draait. "Buurman!", roept buurvrouw. Buurman rolt en hopt naar buurvrouw en heet haar welkom in zijn huis. Buurvrouw ergert zich. Waarom praat hij niet zoals normale buurmannen? Ze begrijpen elkaar niet. Maar zij zou hem juist kunnen accepteren zoals hij is en hij zou haar eenzaamheid kunnen wegnemen. Vinden ze een manier om de kloof tussen hen te overbruggen?

Een vak apart gaat over de manier waarop mensen met elkaar kunnen (mis)communiceren.

In de minivoorstelling zoeken een danser en een actrice elk vanuit hun eigen idioom contact met elkaar. Na de minivoorstelling krijgt de helft van het publiek een dansles en de andere helft een toneelles rond het thema communicatie. De kinderen ervaren niet alleen hoe het is om toneel te spelen of te dansen, maar ook hoe het is om acteur of danser (van beroep) te zijn.

Kinderen in deze leeftijdsfase worden steeds conceptueler in hun denken. Zo denken ze steeds meer na over sociale normen en rollen – en welk gedrag bij welke rol hoort. Dit komt terug in de minivoorstelling waarin de danser en acteur duidelijk van elkaar verschillen. In de voorstelling maken de kinderen kennis met twee verschillende kunstvormen, in de workshop ontdekken ze bovendien dat de acteur en danser 'gewoon' mensen zijn met een specifiek beroep: iets wat ze later dus ook zelf kunnen worden.

Discipline	toneel, dans
Competentie	beleven van kunst en cultuur, produceren, culturele vaardigheden, communiceren
Leerlijn	Kunst
Lessen/duur	1 voorstelling van 20 minuten per 2 klassen en 1 les van 65 minuten per groep
Periode	oktober en november 2019l
Docent	Roosmarijn van Lint (toneel) en Tim Kromhout (dans)
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	inschrijven per 2 klassen, bepalen welke klas toneel en welke dans doet of kinderen (gemengd) indelen in toneel- of dansgroep
Benodigdheden	speellokaal van minimaal 8 x 8 m en volledig leeggeruimd (klas)lokaal, 2 stoelen, 1 tafeltje en 2 koffiekopjes

Dans de tafels *vernieuwd*

Ervaar de tafels van vermenigvuldiging aan den lijve met **Dans de tafelrap**. Dit project gaat van start met het aanleren van een rap over de tafels. Daarna komen de kinderen in beweging met een stoere dans op deze rap. Het ritme van de taal (de rap) en het ritme van de bewegingen (de dans) stimuleren hen de systematiek van de tafels te doorgronden en zich deze eigen te maken.

Kinderen zijn in groep 5 bezig met het leren van de tafels. In groep 6 wordt dit verder geoefend en ingeslepen. Dit gebeurt vooral cognitief (logisch-mathematisch). Met dit project worden kinderen op een andere (lichamelijk-kinesthetische en muzikaal-ritmische) manier aangesproken. Op een fysieke manier leren rekenen ondersteunt het leerproces. Sommige kinderen leren de tafels hierdoor zelfs gemakkelijker.

Discipline	dans, muziek
Competentie	produceren, lichamelijke en cognitieve vaardigheden
Leerlijn	Taal en rekenen, Kunst
Lessen/duur	1 les van 1,5 uur
Periode	oktober 2019 t/m maart 2020, op donderdag of vrijdag
Docent	Mabel Privée
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	twee (niet al te makkelijke) tafels kiezen en oefenen
Benodigdheden	speellokaal

Musicalexperience

Beleef hoe het is om mee te spelen in een musical. **Musicalexperience** is actief, muzikaal en theatraal.

Tijdens deze les werken de kinderen onder leiding van de vakleerkracht toe naar een korte presentatie. Ze starten met het opwarmen van de stem en leren daarbij hoe ze hun lijf als instrument kunnen gebruiken. De kinderen leren een lied uit de musical The Wiz (De tovenaar van Oz). Ze verdiepen zich in de melodielijn, de tekst, timing en ademhaling. Ze krijgen tips voor een goede basishouding, verstaanbaarheid en zangtechniek. Vervolgens werken ze in groepjes aan een bijbehorende dans en beelden ze een van de personages uit de musical uit: Dorothy, de leeuw, de vogelverschrikker of de blikken man. Samenwerking en een gevoel van veiligheid binnen de groep om je kwetsbaar te durven opstellen zijn bij deze les cruciaal. De vakleerkracht begeleidt hen daarbij.

Kinderen van deze leeftijd vinden het leuk om samen te werken aan een gemeenschappelijk eindproduct. Hun sociale ontwikkeling is nu zo dat ze in groepjes aan korte opdrachten kunnen werken. Ook spelen ze graag voor eigen publiek.

Discipline	muziek, toneel, dans
Competentie	produceren, lichamelijke vaardigheden, presenteren
Leerlijn	Kunst
Lessen/duur	1 les van 1,5 uur
Periode	oktober en november 2019
Locatie	BplusC Het Leidse Volkshuis (Leiden) of Floralis (Lisse)
Docent	Roosmarijn van Lint
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	vervoer naar locatie organiseren

Muziek in de klas | pBone *nieuw*

Wie echt wil weten hoe muziek werkt, hoe een orkest in elkaar steekt en hoe een muziekstuk tot stand komt, kan het beste zelf muziek maken. En dat hoeft zeker niet hoogdravend of moeilijk te zijn!

De pBone maakt zelf muziek maken echt toegankelijk. De kinderen gaan onder leiding van een inspirerende en enthousiaste trombonedocent de mogelijkheden van het instrument verkennen. Een pBone is een trombone die gemaakt is van kunststof (p=plastic) en is beschikbaar in allerlei kleuren. Een bezoek van deze vakleerkracht gaat dus zeker niet onopgemerkt voorbij.

De kinderen leren de pBone bespelen door af te kijken en na te spelen (auditieve en visuele imitatie). Ze ontdekken dat je al heel snel in staat bent om met een track mee te spelen en echt muziek te maken in een groep. De vakleerkracht kiest muziek uit die de kinderen kennen. Ze ontwikkelen spelenderwijs gevoel voor ritme en samenspel. Daarnaast is er ruimte voor improvisatie, zodat iedereen ook even de kans krijgt om zijn of haar 'eigen ding' te doen, zich creatief te uiten. Verdeeld in halve klassen werken de kinderen toe naar een korte presentatie. Door samen te spelen, ondervinden ze dat je alleen met een collectieve inspanning een leuk resultaat kunt behalen. De ingestudeerde liedjes leren ze met overtuiging aan elkaar

Groep 5 en 6

presenteren in een gezamenlijke afsluiting.

Kinderen uit groep 5 en 6 werken vaak met grote vreugde aan iets met een gezamenlijk resultaat. Ze beginnen het ook steeds belangrijker te vinden of iets klinkt zoals de muziek om hen heen.

Discipline	muziek
Competentie	produceren, samenwerken, presenteren
Leerlijn	Kunst, Natuur & techniek
Lessen/duur	1 les van 35 minuten per halve klas, 1 presentatie van 15 minuten (hele klas)
Periode	op donderdag
Docent	Martien de Kam
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speellokaal, bij voorkeur ook cd-speler of muziekinstallatie

Levende geschiedenis | Archeologie, prehistorie, Romeinse tijd of middeleeuwen

Ga mee op tijdreis door de geschiedenis van Leiden. Er is keuze uit de periodes prehistorie (jagers en boeren), Romeinse tijd (Grieken en Romeinen) of middeleeuwen (steden en staten). Of kies voor het thema archeologie.

Al in de tijd van de jagers en boeren woonden er mensen in Leiden, de Romeinen hebben er een stoer fort gebouwd en in de middeleeuwen was onze stad wereldberoemd om het Leids laken. Gekleed in historisch kostuum en aan de hand van replica's en echte archeologische vondsten uit Leiden neemt de vakleerkracht de klas mee naar een van deze perioden uit de geschiedenis. De kinderen kunnen het verleden van hun stad bekijken, beluisteren, ruiken, proeven en voelen. Bovendien gaan zij zelf in groepjes aan de slag met opdrachten en spelletjes over de betreffende periode: wat aten de mensen in de prehistorie, hoe ging het eraan toe in een Romeins badhuis en waarmee speelden middeleeuwse kinderen? We ontdekken het tijdens deze lessen.

Bij het thema archeologie duiken de kinderen in de geschiedenis van de stad Leiden. De vakleerkracht, zelf archeoloog, vertelt aan de hand van echte vondsten over de archeologie van onze stad en wat daarbij allemaal komt kijken. Wat is het werk van een archeoloog? Wat is er in Leiden allemaal gevonden? Hoe weten we hoe oud de vondsten zijn? De kinderen doen vervolgens in groepjes opdrachten met vondsten uit Leidse bodem: ze dateren aardewerk, onderzoeken dierenbotten, plakken scherven aan elkaar tot potten en achterhalen de functie van mysterieuze vondsten.

De belangstelling voor historische aspecten, het verleden en 'hoe het allemaal gekomen is' neemt in deze leeftijdscategorie toe. Dit project speelt hierop in. Het laat hen begrippen rondom cultureel erfgoed uit eigen omgeving hanteren en benoemen. Ze kunnen, vanuit hun eigen perspectief en vanuit het perspectief van iemand uit een andere generatie, aangeven waarom zaken voor de toekomst worden bewaard. Ze worden uitgedaagd verbanden te leggen tussen het verleden en het heden. Kinderen van deze leeftijd ontwikkelen een besef van wat er heeft plaatsgevonden doordat ze het zich kunnen verbeelden.

Discipline	cultureel erfgoed
Competentie	culturele vaardigheden, cognitieve vaardigheden
Leerlijn	Tijd, Ik en de wereld
Lessen/duur	1 les van 75 minuten
Docent	Dorothee Olthof

Lesmateriaal	lesbrief
Voorbereiding	bij inschrijving historische periode of archeologie kiezen, voorbereidende les uit lesbrief geven (gewenst)
Benodigdheden	digibord, actieve aanwezigheid van groepsleerkracht

Uitvinding gezocht *nieuw*

Verander de wereld, begin bij jezelf! Onderzoek een probleem en ga met elkaar op zoek naar een creatieve oplossing.

Dit project is ook geschikt voor groep 6. Lees verder op pagina 27.

Toneel in de klas | Rembrandt *nieuw*

Portretten van belangrijke mensen hebben alles in zich om saai te worden. Dat geldt niet voor De Nachtwacht en De Staalmeesters, twee beroemde schilderijen van Rembrandt van Rijn. Hij plaatste de afgebeelde schutters en keurmeesters niet stijf op een rijtje, maar in een levendige compositie.

Dit project is ook geschikt voor groep 6. Lees verder op pagina 24.

Slapstick | Grappen zonder te praten *vernieuwd*

Pas na 1927 werd het technisch mogelijk om een geluidsfilm te maken, met beeld en geluid. Hoe maak je het verhaal van een film duidelijk als er niet in gesproken wordt? Hoe speel je als acteur? Op basis van filmpjes van Charlie Chaplin maken de kinderen (nader) kennis met het fenomeen stomme film en het genre slapstick.

Dit project is ook geschikt voor groep 5. Lees verder op pagina 12.

De Notenkraker *vernieuwd*

Ontdek dat muziek en dans een verhaal kunnen uitdrukken. Zoals in het muzikale sprookje De Notenkraker van Pjotr Iljitsj Tsjaikovski.

Dit project is ook geschikt voor groep 5. Lees verder op pagina 13.

De baas van Nederland *vernieuwd*

Hoe fantastisch zou het zijn om voor één dag de baas van Nederland te zijn! In dit project mag het en zijn de kinderen om de beurt de regisseur: de anderen doen voor heel even precies wat jij wilt.

Dit project is ook geschikt voor groep 5. Lees verder op pagina 13.

Bibliotheek op school

Fantaseer een fabel

Fabels lijken op het eerste gezicht grappige korte verhaaltjes over dieren, maar er zit altijd een verborgen, serieuze boodschap of waarschuwing in. Dit project stimuleert de taalontwikkeling van kinderen, vergroot het plezier in lezen en schrijven en geeft verhaalinzicht.

In de eerste les leest de leesconsulent een aantal fabels voor. De kinderen leren een fabel en diens boodschap herkennen. Zoals een fabel over vriendschap of liegen. Dan krijgen ze de opdracht zelf een fabel te bedenken. Welke boodschap of waarschuwing willen ze in het verhaal kwijt? Welke dieren worden de hoofdpersonages?

Tijdens de tweede les staat het schrijven van een fabel centraal. De boodschap of waarschuwing en de hoofdpersonages die ze hebben gekozen, krijgen een rol in hun eigen verhaal. De leesconsulent begeleidt het schrijfproces.

Tot slot maken de kinderen op basis van hun beeld bij de verhalen ook een tekening. Door voorlezen en tekenen te combineren, luisteren de kinderen met meer aandacht en blijft het verhaal beter hangen. Het illustreren van hun eigen verhaal zet hen aan het denken over de essentie (de moraal).

Doelgroep	vanaf groep 6
Discipline	taal & lezen
Competentie	verbeeldingskracht, produceren, cognitieve vaardigheden
Lessen/duur	2 lessen van 1 uur
Docent	leesconsulent
Voorbereiding	klas in groepjes van ca. 4 kinderen indelen

Schrijver gezocht

Ontmoet een schrijver en ontdek hoe een boek tot stand komt! **Schrijver gezocht** is een leesbevorderende ontmoeting voor de middenbouw.

De kinderen maken niet alleen kennis met een schrijver maar lezen ook zoveel mogelijk boeken, ter voorbereiding op het schrijversbezoek. De klas krijgt hiervoor een kist met boeken van de schrijver. De leerkracht krijgt tips over het houden van een boekenkring en informatie over de schrijver.

Discipline	taal & lezen
Competentie	beleven van kunst en cultuur, cognitieve vaardigheden
Lessen/duur	1 schrijversbezoek van 45 minuten
Locatie	BplusC Bibliotheek Nieuwstraat, Het Gebouw, Merenwijk, Stevenshof of Leiderdorp of op school (indien logistiek mogelijk)
Docent	schrijver
Voorbereiding	boeken lezen en bespreken

Leesbacil

Pas op, besmettingsgevaar! Het leesvirus verspreidt zich razendsnel door de klas en kinderen kunnen niet meer stoppen met lezen.

Met **Leesbacil** komt een kist met circa veertig actuele boeken in de klas. Aan de kinderen de taak om uit te zoeken welk boek

Groep 5 en 6

het meest besmet is met het leesvirus. Bij de start verzorgt de leesconsulent een ludieke introductie in de groep. Daarna slaan de kinderen aan het lezen. Na zes weken mailt de groepsleerkracht de titels van de drie meest besmette boeken aan de leesconsulent. De groep krijgt een van deze boeken cadeau als beloning voor hun leeswerk en bijdrage aan het onderzoek naar het leesvirus.

Leesbacil is een project om kinderen aan het lezen te krijgen. De leesattitude wordt grotendeels op deze leeftijd bepaald. Het is dus belangrijk het leesplezier juist in deze groepen te stimuleren.

Discipline	taal & lezen
Competentie	cognitieve vaardigheden, reflecteren op eigen handelen en leren, zich een mening kunnen vormen
Lessen/duur	2 lessen van ca. 25 minuten
Docent	leesconsulent
Benodigdheden	digibord, computer met internetverbinding

Digitale geletterdheid

i-Lab klassenbezoek *nieuw*

Het i-Lab is een maakplek. Je kunt er experimenteren met behulp van 3D-printers, robotica, computerprogramma's, film en muziekapparatuur. We besteden aandacht aan de verschillende fasen van de leer- en maakcyclus: onderzoeken, ontwerpen, maken, testen en presenteren. Zo ontwikkelen de kinderen vaardigheden die in de 21e eeuw onmisbaar zijn voor een 'leven lang leren'. Het stimuleren van creativiteit en probleemoplossend vermogen zijn daarin essentieel.

Tijdens het eerste klassenbezoek krijgen de kinderen een rondleiding langs de verschillende apparatuur en gaan daarna aan de slag met één techniek (programmeren, 3D-printen, film, muziek).

Heb je een vraag voor een activiteit of project buiten dit aanbod, informeer dan naar de mogelijkheden via ilab@BplusC.nl.

Discipline	media
Competentie	21e-eeuwse vaardigheden: probleem oplossen, creatief denken, experimenteren, samenwerken, details en het geheel kunnen zien, nadenken over stappen in een proces
Lessen/duur	1 bezoek van 90 minuten
Locatie	i-Lab, BplusC Bibliotheek Nieuwstraat
Docent	verschillende vakleerkrachten
Voorbereiding	minimaal 4 weken van tevoren aanvragen

Digiwijs in de klas

Het is belangrijk kinderen digitaal vaardig te maken. Doe daarom mee aan **Digiwijs in de klas**!

Digitale geletterdheid bestaat uit een verzameling competenties: ICT-vaardigheden, informatievaardigheden, mediawijsheid en *computational thinking*. Het zijn competenties waarmee je problemen kunt oplossen in een omgeving waarin technologie overal aanwezig is. Het gaat om essentiële vaardigheden voor een succesvolle deelname aan de arbeidsmarkt. Digitale informatie duiden, verzamelen en creëren leer je niet vanzelf.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	reflecteren op eigen handelen en leren, probleemoplossende vaardigheden, details en geheel zien, zich een mening kunnen vormen
Lessen/duur	2 lessen van 45 minuten
Locatie	BplusC Bibliotheek
Docent	mediacoach
Voorbereiding	klas in groepjes van 4 kinderen indelen

optie informatievaardigheden

Informatie zoeken, vinden, beoordelen en verwerken zijn belangrijke vaardigheden om verder te komen op school en daarna. Hoe formuleer je een goede zoekvraag? Wat staat er precies in de tekst? Van wie is de informatie afkomstig? En wat als er niets op internet te vinden is?

Dit project is een goede start van een periode waarin de kinderen aan een werkstuk of spreekbeurt gaan werken. In twee lessen leren de kinderen informatie te zoeken (zowel op internet als in de bibliotheek), kritisch te kijken naar (alle) media en een selectie te maken uit de vele informatie die beschikbaar is.

optie mediawijsheid

Internet is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Alles kun je er opzoeken, vastleggen en delen. Zelfs je sociale leven onderhoud je via de sociale media. Maar wat is nu echt en wat is nep? En hoe gedraag je je op het internet?

Bij mediawijsheid gaat het om kennis, vaardigheden en mentaliteit die nodig zijn om bewust, kritisch en actief om te gaan met media. Bijvoorbeeld hoe je een video maakt en publiceert op YouTube, op een creatieve en verantwoorde manier.

ToekomstTaal *nieuw*

Met **ToekomstTaal** leren kinderen om projecten of problemen op te delen in kleinere stukken en deze te vertalen naar begrijpelijke en uitvoerbare stappen. We gebruiken visuele modellen (denkbeelden) om ze te helpen hun gedachten te structureren. Door denkprocessen in beeld te brengen, kunnen de kinderen het samen bespreken, vragen stellen, antwoorden verzinnen en elkaar aanvullen. ToekomstTaal is een manier om te communiceren over projecten en oplossingen.

We vetrekken met **ToekomstTaal** altijd vanuit een boek. *Het Ministerie van Oplossingen* van Sanne Rooseboom is voor de lessen van groep 5 en 6 het uitgangspunt. De verhaallijn en thema's in het boek zijn leidend voor de opdrachten die de kinderen in groepjes uitvoeren. Ze gaan op geheime missie en moeten daarbij puzzels oplossen, codes kraken, boeken zoeken en zich inleven in een andere rol.

Met **ToekomstTaal** werken de kinderen aan digitale vaardigheden, zoals informatievaardigheden en *computational thinking*. Deze lessenserie is ontwikkeld i.s.m. Technolab Leiden.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	21e-eeuwse vaardigheden: probleem oplossen, informatievaardigheden, communiceren, creatief denken, *computational thinking* en samenwerken
Locatie	op school en in de bibliotheek
Lessen/duur	2 lessen van 75 minuten
Docent	begeleider en stagiairs Technolab Leiden
Voorbereiding	2 voorbereidende lessen geven
Lesmateriaal	lesbrief met leskist

Gelijke Kansen

Niveau lezen-collectie

De **Niveau lezen collectie** bevat leesboeken voor beginnende lezers, maatjes lezen, tutorlezen e.d. Elke collectie bestaat uit twee boeken per kind per niveauleesgroep. Samenlees- en toneelboekjes zijn beschikbaar. Scholen kunnen de boeken zelf uitzoeken tijdens openingsuren. Een aanvraag doen kan ook.

Collectie schakelklas

Collectie schakelklas is een taalstimulerende collectie op maat, voor internationale en schakelklassen. De collectie bevat vijftien tot vijfentwintig boeken per thema. Deze kunt u inzetten bij verschillende leesactiviteiten, maar ook bij wereldoriëntatie.

Het Leidse doorgeefboek

Het Leidse doorgeefboek is een kleurrijke houten doos met slot om door te geven van groep naar groep en van school naar school. Er passen met gemak meerdere boeken in. Als school kies je zelf welke.

Het doel van het doorgeefboek is zorgen voor uitwisseling van boeken en leesplezier. Met het bijgevoegde logboekje kunnen alle voorlezers hun ervaringen uitwisselen en boeken aan elkaar tippen.

Gedichtenwolkjes *nieuw*

Koffertje met wolkjes en gedichten voor groep 5 en 6. Met de wolkjes leer je kinderen praten over wat aan gedichten te ontdekken valt: vergelijkingen, metaforen, de relatie met het eigen leven, het gebruik van punten en komma's en nog veel meer.

Groep 7 en 8

Kunst en cultuur op school

Het lichaam als instrument *nieuw*

Dans, beweging en ritme staan centraal in deze swingende les. Om muziek te maken, heb je niet altijd een instrument nodig. Wist je dat je eigen lichaam een fantastisch drumstel kan zijn? Door te trommelen op verschillende delen van je lijf (bodypercussie) kun je allerlei ritmes produceren.

De les begint met een warming-up, alleen en in tweetallen. Daarna gaan de kinderen luisteren naar en dansen op verschillende muziekstijlen, met een ander ritme (beat), met veranderingen in tempo en dynamiek. De kinderen ontdekken dat ze hun eigen lichaam als percussie-instrument kunnen gebruiken. Bij sommige oefeningen moeten ze samenwerken om de ritmes en danspassen te kunnen maken. Het (uit)tellen van de ritmes en het dansen helpen om de bodypercussie sneller onder de knie te krijgen.

In groep 7 en 8 zijn kinderen fysiek en cognitief al zo ontwikkeld dat je ze op een creatieve manier kunt uitdagen om het lichaam als instrument te gebruiken. Ze werken zo aan hun zelfbewustzijn en leren tegelijkertijd dat je soms een ander nodig hebt en moet samenwerken om tot een eindresultaat te komen.

Discipline	dans, muziek
Competentie	produceren, lichamelijke en cognitieve vaardigheden
Leerlijn	Taal en rekenen, Kunst
Lessen/duur	1 les van 1,5 uur
Periode	oktober 2019 t/m maart 2020, op donderdag of vrijdag
Docent	Mabel Privée
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speellokaal

Toneel in de klas | Rembrandt *nieuw*

Portretten van belangrijke mensen hebben alles in zich om saai te worden. Dat geldt niet voor De Nachtwacht en De Staalmeesters, twee beroemde schilderijen van Rembrandt van Rijn. Hij plaatste de afgebeelde schutters en keurmeesters niet stijf op een rijtje, maar in een levendige compositie.

De kinderen gaan in dit project met elkaar een nieuwe compositie bedenken, met de twee schilderijen van Rembrandt als inspiratie. Samen vormen ze een 'tableau'. Om in de sfeer te komen, dragen ze een hoed, kraag of een voorwerp uit Rembrandts tijd. Onder leiding van de vakleerkracht onderzoeken ze wat een schilderij interessant maakt of juist saai. Hoe kun je een tafereel spannender maken? De kinderen ontdekken dat je kunt spelen met de ruimte, dat verschillende niveaus (vooraan, achteraan, zittend of staand) het beeld beïnvloeden. De vakleerkracht maakt een foto van de compositie om het 'nieuwe schilderij' later te kunnen bekijken. Als iedereen op zijn plek staat in het 'tableau', drukt de vakleerkracht op een denkbeeldige knop: een van de kinderen mag dan iets doen of zeggen.

Kinderen uit de bovenbouw zijn zich sterk bewust van het 'doen alsof' in toneellessen. Ze werken graag met onderwerpen waarin ze zichzelf kunnen spiegelen. Ze realiseren zich dat het perspectief van iemand uit het verleden wezenlijk kan verschillen van iemand uit het heden.

Discipline	toneel
Competentie	verbeeldingskracht, produceren, sociale vaardigheden, zelfvertrouwen

Groep 7 en 8

Leerlijn	Kunst, Tijd
Lessen/duur	1 les van 60 minuten per halve klas (klassen <20 kinderen worden niet gesplitst)
Docent	2 vakleerkrachten van Jeugdtheaterschool Leiden
Lesmateriaal	lesbrief
Benodigdheden	speellokaal

Djembé en krin

Onder leiding van een inspirerende en enthousiaste meesterdrummer verkennen de kinderen de muziek van West-Afrika. Met passie, humor en expertise brengt de vakleerkracht de opzwepende ritmes over op de groep.

De kinderen ontwikkelen spelenderwijs gevoel voor ritme en samenspel. Dit doen ze op djembé en krin, een Afrikaans percussie-instrument dat nu vooral wordt gebruikt als begeleiding van de djembé. Vroeger werd de krin ook veel gebruikt als communicatiemiddel om gecodeerde berichten te versturen tussen dorpen. De kinderen werken met halve klassen toe naar een korte presentatie. De ingestudeerde ritmes leren ze met overtuiging aan elkaar presenteren in een gezamenlijke projectafsluiting.

Kinderen in groep 7 en 8 gaan steeds meer waarde hechten aan de eigen muziekcultuur. Desondanks is muziek uit de 'grote' wereld een geschikte inspiratiebron voor projecten: hun blik op de wereld en interesse in andere stijlen, genres en culturen verruimen zich ook. Daarnaast kunnen groepsinvloed en zelfkritiek kinderen van deze leeftijd belemmeren om zich creatief te uiten. Het bespelen van de djembé bevordert het zelfvertrouwen en versterkt de groepsband. Dit speelt in op het groeiende bewustzijn van wat anderen van hen vinden.

Discipline	muziek
Competentie	produceren, samenwerken, presenteren

Leerlijn	Ik en de wereld, Kunst
Lessen/duur	1 les van 35 minuten per halve klas, 1 presentatie van 15 minuten (hele klas)
Docent	n.n.b.
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speellokaal, 2 banken, 11 stoelen

Bericht aan de toekomst | Levende klassenfoto

Een klassenfoto is een bijzonder document, dat vooral leuk is voor later. Maar op een foto staat iedereen stil en hoor je niemands stem. In dit project blazen de kinderen leven in een klassenfoto. Ze maken een korte film voor later, waarin zij een bericht aan zichzelf of klasgenootjes in de toekomst sturen.

De kinderen maken kort kennis met de videoapparatuur. Waarom staat een camera op een statief, hoe hanteer je een geluidshengel? Daarna ontwikkelen de kinderen in groepjes met een specifieke taak het concept en het plan van aanpak voor de film. Voorwaarde is dat de film in één take wordt opgenomen. Dan nemen de kinderen de levende klassenfoto op met een professionele opnameset. Ze richten de filmset in en zijn verantwoordelijk voor camera, geluid, licht, regie, mise-en-scène en timing. En dan is het: "3, 2, 1… actie!" Na afloop kunnen de kinderen het eindproduct (korte film) direct bekijken op het digibord.

Technische vaardigheden en interesse en inzicht in technische principes nemen bij kinderen van deze leeftijd steeds meer toe. In dit project leren de kinderen diverse aspecten van het maken van een videofilm en deze in de praktijk toepassen. Ze ervaren hierbij hoe belangrijk het is om samen te werken en taken te verdelen. Daarnaast staan zij stil bij hun eigen leven in de toekomst en verwoorden of verbeelden dit.

Groep 7 en 8

Discipline	beeldende kunst (film)
Competentie	produceren, samenwerken, presenteren
Leerlijn	Tijd, Kunst, Natuur en techniek
Lessen/duur	1 les van 1,5 uur
Docent	Casper Sikken
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	inschrijven met minimaal 2 klassen, tafels in ruime u-vorm zetten, klas indelen in 5 groepen, voorbereidende les geven
Benodigdheden	stiften en vellen papier, vrij lokaal/ruimte om apparatuur te testen (half uur voor aanvang les)

Musicalexperience

Beleef hoe het is om mee te spelen in een musical. **Musicalexperience** is actief, muzikaal en theatraal.

Dit project is ook geschikt voor groep 7. Lees verder op pag. 19.

Muziek in de klas | pBone *nieuw*

Wie echt wil weten hoe muziek werkt, hoe een orkest in elkaar steekt en hoe een muziekstuk tot stand komt, kan het beste zelf muziek maken. En dat hoeft zeker niet hoogdravend of moeilijk te zijn!
De pBone maakt zelf muziek maken echt toegankelijk. De kinderen gaan onder leiding van een inspirerende en enthousiaste trombonedocent de mogelijkheden van het instrument verkennen. Een pBone is een trombone die gemaakt is van kunststof (p=plastic) en is beschikbaar in allerlei kleuren. Een bezoek van deze vakleerkracht gaat dus zeker niet onopgemerkt voorbij.

De kinderen leren de pBone bespelen door af te kijken en na te spelen (auditieve en visuele imitatie). Ze ontdekken dat je al heel snel in staat bent om met een track mee te spelen en echt muziek te maken in een groep. De vakleerkracht kiest muziek uit die de kinderen kennen. Ze ontwikkelen spelenderwijs gevoel voor ritme en samenspel. Daarnaast is er ruimte voor improvisatie, zodat iedereen ook even de kans krijgt om zijn of haar 'eigen ding' te doen, zich creatief te uiten. Verdeeld in halve klassen werken de kinderen toe naar een korte presentatie. Door samen te spelen, ondervinden ze dat je alleen met een collectieve inspanning een leuk resultaat kunt behalen. De ingestudeerde liedjes leren ze met overtuiging aan elkaar presenteren in een gezamenlijke afsluiting.

Bij kinderen uit groep 7 en 8 speelt de eigen muziekcultuur nog een grotere rol, zowel in het dagelijks leven als in een muziekles. Ook worden zij zich steeds meer bewust van wat anderen van hen vinden; het muziek maken in groepsvorm in dit project zorgt voor veiligheid en verbinding.

Discipline	muziek
Competentie	produceren, samenwerken, presenteren
Leerlijn	Kunst, Natuur & techniek
Lessen/duur	1 les van 35 minuten per halve klas, 1 presentatie van 15 minuten (hele klas)
Periode	op donderdag
Docent	Martien de Kam
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speellokaal, bij voorkeur ook cd-speler of muziekinstallatie

Levende geschiedenis | Archeologie, prehistorie, Romeinse tijd of middeleeuwen

Ga mee op tijdreis door de geschiedenis van Leiden. Er is keuze uit de periodes prehistorie (jagers en boeren), Romeinse tijd

(Grieken en Romeinen) of middeleeuwen (steden en staten). Of kies voor het thema archeologie.

Dit project is ook geschikt voor groep 7 en 8. Lees verder op pagina 20.

Uitvinding gezocht *nieuw*

Verander de wereld, begin bij jezelf! Onderzoek een probleem en ga met elkaar op zoek naar een creatieve oplossing.

Deze les begint met het oriënteren op verschillende bestaande, creatieve (en soms ook humoristische) uitvindingen. De kinderen bekijken filmpjes en gaan brainstormen over het begrip uitvinding. In kleine groepjes kiezen de kinderen een onderwerp (probleem). Ze delen hun ideeën, discussiëren hierover, denken na over een mogelijke oplossing en illustreren deze uitvinding vervolgens. Het onderwerp kan dicht bij huis of school liggen maar ook veel universeler zijn. Denk bij uitvindingen aan oplossingen voor luchtvervuiling, slimme vervoersmiddelen of hulpmiddelen voor in huis of bij een activiteit.

In **Uitvinding gezocht** gaan de kinderen niet alleen op zoek naar een uitvinding, maar onderzoeken ze ook de manieren waarop je daar kunt komen: het ontwerpproces staat centraal. De vakleerkracht begeleidt de gesprekken binnen de groepjes en reflecteert met de kinderen gaandeweg op de stappen die ze maken. Ze zet hen aan om creatief te denken, oplossingen uit te proberen (testen), beslissingen te nemen, naar een diepere laag van een mogelijke oplossing te zoeken, een plat ontwerp naar iets ruimtelijks te vertalen en vooral van niets iets te maken. De kinderen gaan tekenen, knippen, plakken, verbinden, verven, borduren, bouwen en meer. De uitvinding hoeft niet werkelijk te functioneren; suggereren dat iets beweegt kan ook volstaan. Wie weet wordt een idee tijdens het werken met materialen toch anders dan je vooraf dacht. De vakleerkracht geeft sturing aan het denk- en ontwerpproces en focust op dat wat lukt of kan met gegeven materialen. Na afloop van de les kan de groepsleerkracht nog een half uur verder werken om de ontwerpen af te ronden: verbindingen en constructie perfectioneren of kleur toevoegen bij werk dat af is.

Kinderen uit de bovenbouw hebben veel behoefte aan houvast en veiligheid in hun beeldende werk. Ze zijn kritisch en stellen hoge eisen aan hun beeldende werk. Ze kunnen snel ontmoedigd raken, omdat ze ontdekken dat ze vaak onvoldoende in staat zijn te visualiseren wat ze in gedachten hebben. Werken aan opdrachten met een communicatieve functie kan houvast bieden: de focus ligt op wat je wilt vertellen. Technisch constructieve opdrachten waarin zij hun technische vaardigheden en kennis van technische principes kunnen demonstreren, past ook goed bij deze leeftijd, evenals het steeds conceptuelere denkproces.

Discipline	beeldende kunst
Competentie	steeds nieuwe oplossingen kunnen bedenken, creatief proces doorlopen, samenwerken, communiceren
Leerlijn	Kunst, Natuur en techniek
Lessen/duur	1 les van 2 uur
Docent	Tineke Jacobs
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	kosteloos materiaal verzamelen, extra hulpouders regelen (1 begeleider op 10 kinderen), voorbereidende les geven, lesmateriaal gastles openen op digibord, tafels in groepjes van 3 zetten, tafels beschermen
Benodigdheden	digibord, instructietafel, droogplek voor het werk, standaard knutselmaterialen, touw, wol en katoen, kosteloos materiaal

Bibliotheek op school

Fantaseer een fabel

Fabels lijken op het eerste gezicht grappige korte verhaaltjes over dieren, maar er zit altijd een verborgen, serieuze boodschap of waarschuwing in. Dit project stimuleert de taalontwikkeling van kinderen, vergroot het plezier in lezen en schrijven en geeft verhaalinzicht.

In de eerste les leest de leesconsulent een aantal fabels voor. De kinderen leren een fabel en diens boodschap herkennen. Zoals een fabel over vriendschap of liegen. Dan krijgen ze de opdracht zelf een fabel te bedenken. Welke boodschap of waarschuwing willen ze in het verhaal kwijt? Welke dieren worden de hoofdpersonages?

Tijdens de tweede les staat het schrijven van een fabel centraal. De boodschap of waarschuwing en de hoofdpersonages die ze hebben gekozen, krijgen een rol in hun eigen verhaal. De leesconsulent begeleidt het schrijfproces.
Tot slot maken de kinderen op basis van hun beeld bij de verhalen ook een tekening. Door voorlezen en tekenen te combineren, luisteren de kinderen met meer aandacht en blijft het verhaal beter hangen. Het illustreren van hun eigen verhaal zet hen aan het denken over de essentie (de moraal).

Discipline	taal & lezen
Competentie	verbeeldingskracht, produceren, cognitieve vaardigheden
Lessen/duur	2 lessen van 1 uur
Docent	leesconsulent
Voorbereiding	klas in groepjes van ca. 4 kinderen indelen

Schrijver gezocht

Ontmoet een schrijver en ontdek hoe een boek tot stand komt! **Schrijver gezocht** is een leesbevorderende ontmoeting voor de bovenbouw.

De kinderen maken niet alleen kennis met een schrijver maar lezen ook zoveel mogelijk boeken, ter voorbereiding op het schrijversbezoek. De klas krijgt hiervoor een kist met boeken van de schrijver. De leerkracht krijgt tips over het houden van een boekenkring en informatie over de schrijver.

Discipline	taal & lezen
Competentie	beleven van kunst en cultuur, cognitieve vaardigheden
Lessen/duur	1 schrijversbezoek van 45 minuten
Locatie	BplusC Bibliotheek Nieuwstraat, Merenwijk Het Gebouw, Stevenshof of Leiderdorp of op

	school (indien logistiek mogelijk)
Docent	schrijver
Voorbereiding	boeken lezen en bespreken

Geef een boek cadeau *nieuw*

Voorlezen en vrij lezen zijn essentieel voor de (taal)ontwikkeling van kinderen. Het effect op woordenschatontwikkeling is niet te evenaren: met een kwartier vrij lezen per dag leren kinderen gemiddeld 1000 woorden per jaar! Het geven van een boek kan een mooie impuls zijn voor leesplezier en leesbevordering. Door met z'n allen te lezen, laat je zien hoe leuk lezen is.

De leesbevorderingscampagne **Geef een boek cadeau** heeft als missie om alle kinderen in Nederland en Vlaanderen te laten opgroeien tussen de mooiste boeken uit de jeugdliteratuur. Boekhandels en diverse landelijke organisaties bundelen hun krachten om elk jaar een jeugd- en een prentenboekklassieker op een toegankelijke manier beschikbaar te maken.

Mogelijke titels

Ronja de Roversdochter | Thema's: sprookjes, fantasie, vriendschap, rivaliteit, sociale omgang

Kruistocht in spijkerbroek | Thema's: kruistochten, reizen naar het verleden, overleven, Europa, anders zijn, avontuur

optie taal & lezen

In overleg met de leesconsulent maakt de school een keuze uit een van de volgende onderdelen:
* Speeddate
* Raad je het boek aan?
* Vragenspel van Aidan Chambers
* Maak een nieuw omslag bij het boek
* Lapbook maken

Discipline	taal & lezen
Competentie	beleven van kunst en cultuur, cognitieve vaardigheden, verbeeldingskracht, culturele vaardigheden
Lessen/duur	1 les van 30 minuten
Docent	leesconsulent
Benodigdheden	digibord

optie toneel

In deze versie van dit project start de vakleerkracht toneel met het voorlezen van een fragment uit het boek. Daarna werkt ze aan de presentatievaardigheden van de kinderen. In groepjes kiezen de kinderen een grappige, spannende of interessante scène uit het boek om na te spelen. De groepjes presenteren de scène aan de klas.

Discipline	taal & lezen, toneel
Competentie	beleven van kunst en cultuur, verbeeldings-kracht, presenteren, culturele vaardigheden
Lessen/duur	1 les van 75 minuten
Docent	Britt Fievez
Benodigdheden	digibord, speellokaal/gymzaal

Digitale geletterdheid

Digiwijs in de klas

Het is belangrijk kinderen digitaal vaardig te maken. Doe daarom mee aan **Digiwijs in de klas**!

Digitale geletterdheid bestaat uit een verzameling competenties: ICT-vaardigheden, informatievaardigheden, mediawijsheid en *computational thinking*. Het zijn competenties waarmee je problemen kunt oplossen in een omgeving waarin technologie overal aanwezig is. Het gaat om essentiële vaardigheden voor een succesvolle deelname aan de arbeidsmarkt. Digitale informatie duiden, verzamelen en creëren leer je niet vanzelf.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	reflecteren op eigen handelen en leren, probleemoplossende vaardigheden, details en geheel zien, zich een mening kunnen vormen
Locatie	BplusC Bibliotheek
Lessen/duur	2 lessen van 45 minuten
Docent	mediacoach
Voorbereiding	klas in groepjes van 4 kinderen indelen

optie informatievaardigheden

Informatie zoeken, vinden, beoordelen en verwerken zijn belangrijke vaardigheden om verder te komen op school en daarna. Hoe formuleer je een goede zoekvraag? Wat staat er precies in de tekst? Van wie is de informatie afkomstig? En wat als er niets op internet te vinden is?

Dit project is een goede start van een periode waarin de kinderen aan een werkstuk of spreekbeurt gaan werken. In twee lessen leren de kinderen informatie te zoeken (zowel op inter-net als in de bibliotheek), kritisch te kijken naar (alle) media en een selectie te maken uit de vele informatie die beschikbaar is.

optie mediawijsheid

Internet is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Alles kun je er opzoeken, vastleggen en delen. Zelfs je sociale leven onderhoud je via de sociale media. Maar wat is nu echt en wat is nep? En hoe gedraag je je op het internet?

Bij mediawijsheid gaat het om kennis, vaardigheden en mentaliteit die nodig zijn om bewust, kritisch en actief om te gaan met media. Bijvoorbeeld, hoe je een video maakt en publiceert op YouTube, op een creatieve en verantwoorde manier.

ToekomstTaal *nieuw*

Met **ToekomstTaal** leren kinderen om projecten of problemen op te delen in kleinere stukken en deze te vertalen naar

begrijpelijke en uitvoerbare stappen. We gebruiken visuele modellen (denkbeelden) om ze te helpen hun gedachten te structureren. Door denkprocessen in beeld te brengen, kunnen de kinderen het samen bespreken, vragen stellen, antwoorden verzinnen en elkaar aanvullen. ToekomstTaal is een manier om te communiceren over projecten en oplossingen.

We vertrekken met **ToekomstTaal** altijd vanuit een boek. *Katvis* van Tjibbe Veldkamp is voor de lessen van groep 7 en 8 het uitgangspunt. De verhaallijn en thema's in het boek zijn leidend voor de opdrachten die de kinderen in groepjes uitvoeren. Het personage uit het boek gaat naar Brussel, de leerlingen oriënteren zich op deze reis en brengen deze in kaart.

Met **ToekomstTaal** werken de kinderen aan digitale vaardigheden, met name mediawijsheid. Een vals identiteitsbewijs en een katvis, iemand die zich online voordoet als een ander individu, zijn belangrijke thema's in het boek. Deze lessenserie is ontwikkeld i.s.m. Technolab Leiden.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	21e-eeuwse vaardigheden: probleem oplossen, informatievaardigheden, communiceren, creatief denken, samenwerken en mediawijsheid
Lessen/duur	2 lessen van 75 minuten
Locatie	op school en in de bibliotheek
Docent	begeleider en stagiairs Technolab Leiden
Lesmateriaal	lesbrief met leskist
Voorbereiding	2 voorbereidende lessen geven

i-Lab klassenbezoek *nieuw*

Het i-Lab is een maakplek. Je kunt er experimenteren met behulp van 3D-printers, robotica, computerprogramma's, film en muziekapparatuur. We besteden aandacht aan de verschillende fasen van de leer- en maakcyclus: onderzoeken, ontwerpen, maken, testen en presenteren. Zo ontwikkelen de kinderen vaardigheden die in de 21e eeuw onmisbaar zijn voor een 'leven lang leren'. Het stimuleren van creativiteit en probleemoplossend vermogen zijn daarin essentieel.

Tijdens het eerste klassenbezoek krijgen de kinderen een rondleiding langs de verschillende apparatuur en gaan daarna aan de slag met één techniek (programmeren, 3D-printen, film, muziek).

Heb je een vraag voor een activiteit of project buiten dit aanbod, informeer dan naar de mogelijkheden via ilab@BplusC.nl.

Discipline	media
Competenties	21e-eeuwse vaardigheden: probleem oplossen, creatief denken, experimenteren, samenwerken, details en het geheel kunnen zien, nadenken over stappen in een proces
Lessen/duur	1 bezoek van 90 minuten
Locatie	i-Lab, BplusC Bibliotheek Nieuwstraat
Docent	verschillende vakleerkrachten
Voorbereiding	minimaal 4 weken van tevoren aanvragen

Gelijke Kansen

Niveau lezen-collectie

De **Niveau lezen-collectie** bevat leesboeken voor beginnende lezers, maatjes lezen, tutorlezen e.d. Elke collectie bestaat uit twee boeken per kind per niveauleesgroep. Samenlees- en toneelboekjes zijn beschikbaar. Scholen kunnen de boeken zelf uitzoeken tijdens openingsuren. Een aanvraag doen kan ook.

Collectie schakelklas

Collectie schakelklas is een taalstimulerende collectie op maat, voor internationale en schakelklassen. De collectie bevat vijftien tot vijfentwintig boeken per thema. Deze kun je inzetten bij verschillende leesactiviteiten, maar ook bij wereldoriëntatie.

Het Leidse doorgeefboek

Het Leidse doorgeefboek is een kleurrijke houten doos met slot om door te geven van groep naar groep en van school naar school. Er passen met gemak meerdere boeken in. Als school kies je zelf welke.

Het doel van het doorgeefboek is zorgen voor uitwisseling van boeken en leesplezier. Met het bijgevoegde logboekje kunnen alle voorlezers hun ervaringen uitwisselen en boeken aan elkaar tippen.

Gedichtenwolkjes *nieuw*

Koffertje met wolkjes en gedichten voor groep 7 en 8. Met de wolkjes leer je kinderen praten over wat aan gedichten te ontdekken valt: de relatie met het eigen leven, rijmschema's, vergelijkingen, metaforen, een (anti)climax en nog veel meer. Met gedichten van Nannie Kuiper, J.W. Oerlemans, Erik van Os, Kees Spiering en Edward van de Vendel.

Literaire gesprekken in de schakelklas

Met de hele klas thuis hetzelfde boek lezen en in de klas erover praten. Dit leesproduct bestaat uit dertig boeken en een handleiding over het voeren van literaire gesprekken met de groep. Je bespreekt bijvoorbeeld het verhaal, stelt vragen over de betekenis van de tekst en je kijkt naar relaties tussen het verhaal en de levens van de kinderen.

Het praten over boeken bevordert de leesmotivatie en ervaringen delen over hetzelfde boek vergroot het groepsgevoel. **Literaire gesprekken in de schakelklas** is een leuk alternatief voor de 'klassieke' boekenbeurt!

Voor groep 7 en 8

Achtste groepers huilen niet	Jacques Vriens
Oorlogswinter	Jan Terlouw
Strijd om Drakeneiland	Lydia Rood
Cyberboy	Tanja de Jonge
Ronja de roversdochter	Astrid Lindgren
Graaf Sandwich	Jan Paul Schutten
Bliksem in de bergen	Karen van Holst Pelikaan

Leerkrachten, teams, directeuren

Scholing en inspiratie

Cursus | Open Boek

Zonder aandacht voor leesbevordering missen technisch lezen en begrijpend lezen een belangrijke stimulans. Leesbeleving en -interesse vormen samen de term leesbevordering. Samen zijn zij een noodzakelijk begin. De taak van een leescoördinator is erop gericht meer eenheid in het leesonderwijs te brengen vanuit het perspectief van de leesbevordering. Samen met een goed functionerende schoolbibliotheek, met zowel fictie als non-fictie, is dit de spil waar het leesonderwijs om draait.

De cursus **Open Boek** schoolt leerkrachten tot leescoördinator op hun school. Als op iedere school twee leerkrachten deze taak uitvoeren, werkt dit het meest efficiënt. Deelnemers krijgen een lesmap, het handboek Open Boek en informatieve artikelen.

Studiebijeenkomsten worden afgewisseld met huiswerk-opdrachten. De slotopdracht is het schrijven van een leesplan om leesbevordering op school naar een hoger niveau te tillen. De leescoördinatoren kunnen zich na afloop van de cursus aansluiten bij het netwerk van leescoördinatoren en de besloten Facebook-groep.

Discipline	taal & lezen
Competentie	zich een mening kunnen vormen, creatief proces doorlopen, cognitieve vaardigheden
Doelgroep	leerkrachten
Lessen/duur	4 bijeenkomsten van 3 uur en 1 terugkomdag
Periode	medio januari 2020
Locatie	BplusC Bibliotheek Nieuwstraat en jeugdboekhandel Silvester
Docent	Liselotte Dessauvagie
Benodigdheden	15 uur zelfstudie en opdrachten

Cursus | Een pop als gangmaker in de klas

Een pop is in staat om op een speciale manier contact met jonge kinderen te maken. Soms durven kinderen heel open hun gedachten met een pop te delen, terwijl je die als leerkracht normaal gesproken veel moeilijker boven water krijgt.
Ontdek hoe leuk en effectief het is om poppenspel te gebruiken in de klas. In de cursus **Een pop als gangmaker in de klas** leer je de basistechnieken van poppenspel onder de knie te krijgen, maar ook hoe je poppenspel kunt inzetten als middel in de dagelijkse lessen of sociale context van de klas.

Met een pop kun je als leerkracht emoties en sociale situaties goed bespreekbaar maken bij kleuters. De pop helpt hen bovendien om sociale vaardigheden spelenderwijs te oefenen. Bij wat oudere kinderen kan een pop de clown van de klas zijn. Degene die bijvoorbeeld na een serieuze taal- of rekenopdracht zorgt voor grapjes of verhalen. Met een pop creëer je een moment om, tussen de opdrachten door, even te ontladen. Maar hij kan juist ook voor een vrolijke noot zorgen bij serieuze lessen.

In deze cursus leer je hoe je een pop in kunt zetten als gangmaker in de klas. In de eerste lessen staan de basistechnieken centraal. Hoe kun je de pop zo bewegen dat de kinderen naar de pop gaan kijken in plaats van naar jou? En hoe kun je de pop een stem en karakter geven? Daarna gaan we aan de slag met poppenspel als middel. Op wat voor manieren kun je de pop inzetten in je klas? De poppenspeler draagt ideeën aan en stimuleert je om je eigen ideeën uit te werken en vorm te geven. Zo sta je straks niet de hele dag alleen voor de klas, maar kun je de hulp inschakelen van een pop. Zo ontstaat er een extra dynamiek.

Discipline	toneel
Competentie	reflecteren op eigen handelen en leren, presenteren, zelfvertrouwen

Doelgroep	team of individuele leerkrachten onderbouw of speciaal onderwijs
Leerlijn	Kunst
Lessen/duur	4 lessen van 75 minuten
Periode	data en dag(deel) in overleg, gaat van start bij voldoende deelnemers
Locatie	op school of locatie van BplusC
Docent	Lisette van Gemert
Lesmateriaal	lesideeën
Benodigdheden	speellokaal of klaslokaal

Cursus | Interne Cultuurcoördinator

Word de specialist voor cultuureducatie op jouw school! Zie je kansen om cultuur en onderwijs beter op elkaar te laten aansluiten? Wil je een stimulerende en coördinerende rol op je nemen? Dan is de cursus **Interne Cultuurcoördinator** iets voor jou!

Een interne cultuurcoördinator (icc'er) is een deskundige die op school het cultuurbeleid ontwikkelt en (mede) uitvoert. Tijdens de cursus werk je in acht bijeenkomsten aan een beleidsplan voor je eigen school, het vergroten van je kennis van en inzicht in cultuureducatie, het creëren van draagvlak bij je collega's, team en directie, inzicht in het aanbod van culturele instellingen en het uitwisselen van ervaringen met andere cursisten. Het lesmateriaal bestaat uit online informatieve artikelen.

Na afloop van de cursus ontvang je een door het ministerie van OCW erkend certificaat Coördinator Cultuureducatie. Ook wordt deze cursus gevalideerd door het beroepsregister voor leraren.

Discipline	muziek, dans, toneel, beeldende kunst, media, cultureel erfgoed
Competentie	creatief proces doorlopen, zich een mening kunnen vormen, cognitieve vaardigheden
Doelgroep	leerkrachten
Lessen/duur	8 bijeenkomsten van 3 uur en 1 presentatie op school
Periode	woensdag 16 oktober, 20 november en 11 december 2019, 15 januari, 12 februari, 25 maart, 15 april en 20 mei 2020 van 13.45 tot 16.45 uur
Locatie	diverse culturele instellingen in Leiden e.o.
Docent	2 docenten cultuureducatie
Lesmateriaal	studiemateriaal
Benodigdheden	21 uur zelfstudie en opdrachten

Cursus | Dansen met de klas

Ontdek hoe leuk en waardevol het is om te dansen met je klas! In deze concrete cursus leer je de basiskneepjes van dansen met je klas én waarom verbeelden in dans bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen.

De dansdocent neemt je in korte opdrachten mee door de danswereld. Ze laat je het creatieve proces van kinderen letterlijk aan den lijve ondervinden. Je oriënteert je op verschillende vormen van dans. Je onderzoekt met name hoe je de danselementen tijd, ruimte en kracht kunt gebruiken in (dans)lessen met je klas. Je maakt korte dansfragmenten en gaat deze uitvoeren. Ook leer je hoe je de link met andere lessen of thema's uit het leven van de kinderen kunt leggen.

Sommige kinderen hebben moeite met vakken als taal en rekenen. Dans geeft hen niet alleen de kans te tonen wat ze (wel) kunnen, maar biedt hen ook de mogelijkheid zich te uiten op een manier die bij hen past. Voor andere kinderen is dans een manier om in beweging te komen en zich beter te voelen in hun lijf. Je uiten en in beweging komen, juist dat kan de motor van leren zijn. Deze cursus laat je ervaren dat danseducatie niet ingewikkeld is!

Discipline	dans
Competentie	creatief proces doorlopen, zelfvertrouwen
Doelgroep	team, leerkrachten
Locatie	op school of locatie van BplusC
Lessen/duur	6 lessen van 75 minuten
Periode	data en dag(deel) in overleg, gaat van start bij voldoende deelnemers
Docent	vakleerkracht dans
Lesmateriaal	tips en tricks
Benodigdheden	speellokaal of grote besloten ruimte

Cursus | Integreer muziek in de klas

Ga op zoek naar kansen om muziek vaker in te zetten in de klas. Dit kan tussen twee lessen in, als de kinderen toch al even ontspanning bij elkaar zoeken. Maar het kan ook als onderdeel van andere vakken, door juist door middel van muziek met het onderwerp van de les aan de slag te gaan. Kortom: ontdek hoe muzikale intermezzo's kinderen helpen bij het leren!

In deze concrete cursus krijg je handvatten om met korte muzikale onderbrekingen een positieve leeromgeving te creëren in je klas en om muziek te integreren in andere vakken. Het is een opstap om meer met muziek te doen. Zeker als je gaat merken dat het werkt!

Je maakt kennis met muzikale intermezzo's en krijgt tips en handigheidjes om muziek te integreren in de dagelijkse lespraktijk. Na deze cursus kun je kinderen op muzikale wijze helpen vlot te schakelen tussen de lessen om opnieuw geconcentreerd te werken. Ook kun je mogelijkheden benutten door met muziek aan de slag te gaan bij andere vakken. Het geeft plezier en biedt ontspanning. En het maakt dat kinderen op een andere manier leren. Ervaar zelf dat muziekeducatie niet heel ingewikkeld hoeft te zijn. Iedere leerkracht kan het een plek geven in zijn of haar klas.

Discipline	muziek
Competentie	reflecteren op eigen handelen en leren, produceren, zelfvertrouwen
Doelgroep	team, leerkrachten
Lessen/duur	5 lessen van 1 uur
Periode	data in overleg, gaat van start bij voldoende deelnemers
Locatie	op school of locatie van BplusC
Docent	Marysia Pardoen
Lesmateriaal	lesideeën
Voorbereiding	inventariseren welke kleine instrumenten aanwezig zijn op school
Benodigdheden	ruim lokaal met digibord

Cursus | Gitaar in de klas

Ontdek hoe makkelijk het is om met een gitaar aan de slag te gaan in de klas. In deze cursus leer je hoe je de kinderen liedjes

Leerkrachten, teams, directeuren

kunt aanleren en deze zelf kunt begeleiden met de gitaar. Zingen met de klas is nog nooit zo leuk geweest!

Gitaar in de klas is een laagdrempelige cursus voor leerkrachten met of zonder ervaring. Iedereen kan op zijn eigen niveau aan de slag. Je leert verschillende akkoorden spelen en een aantal eenvoudige slag- en tokkeltechnieken. Instrumentale vaardigheid doe je gaandeweg op, maar je leert ook hoe je kunt zingen en spelen tegelijkertijd. Het liedrepertoire wordt in overleg met de groep samengesteld. Het idee dat je een topgitarist moet zijn om liedjes te begeleiden, kun je uit je hoofd zetten: met slechts één akkoord kom je heel ver.

Zingen met de klas brengt plezier en bevordert het groepsgevoel in de klas. Door de begeleiding met de gitaar leren de kinderen goed op toon zingen en het is ook nog eens populair. Muziek maken is leuk, maar ook heel belangrijk: het heeft een positief effect op schoolprestaties.

Discipline	muziek
Competentie	produceren, lichamelijke vaardigheden, zelfvertrouwen
Doelgroep	team, leerkrachten
Lessen/duur	8 lessen van 45 minuten
Periode	data en dag(deel) in overleg, gaat van start bij voldoende deelnemers
Locatie	op school of locatie van BplusC
Docent	Josuah Boëtius of John Haasnoot
Lesmateriaal	tips & tricks, liedjes en oefeningen
Benodigdheden	akoestische gitaar, kan via BplusC aangeschaft worden voor € 175-200

Workshop | Boomwhackers op school

Muziek draagt bij aan betere schoolprestaties. Het stimuleert de intelligentie, geeft kinderen meer zelfvertrouwen, zorgt voor een betere luisterhouding en concentratie, vergroot de sociale vaardigheden en draagt bovendien bij aan het gevoelsleven van elk kind. Kortom: muziek maken met kinderen is van essentieel belang!

Boomwhackers zijn instrumenten die je als leerkracht goed kunt inzetten in de klas. Ze zijn laagdrempelig, kleurrijk en uitnodigend. Maar als de boomwhackers eenmaal besteld zijn en kleurrijk in de kast staan, hoe begin je dan?

In deze workshop maak je op praktische wijze kennis met de boomwhackers. Het team gaat zelf aan de slag door te ontdekken, te luisteren en te spelen. Het maakt kennis met verschillende manieren waarop muziek voor boomwhackers is opgeschreven: notaties. Aan het einde van de workshop verlaat het team de ruimte met een hoop energie en inspiratie. Op een andere manier met elkaar bezig zijn werkt ontspannend en elke leerkracht gaat naar huis met nieuwe lesideeën voor in de klas!

Als mogelijk vervolg op deze workshop kan BplusC ook voorbeeldlessen in de klas komen geven.

Discipline	muziek
Competentie	produceren, beleven van kunst en cultuur, zelfvertrouwen, samenwerken
Doelgroep	team
Lessen/duur	1 bijeenkomst van 1 uur, in overleg meer bijeenkomsten of voorbeeldlessen in de klas mogelijk
Periode	data en tijd in overleg
Locatie	op school of locatie van BplusC
Docent	Marysia Pardoen
Lesmateriaal	Prezi en werkblad
Benodigdheden	boomwhackers (2-4 sets), digibord met internet, kleurpotloden in kleuren van de boomwhackers

Thema-avond | Kinderboekenweek

Allemaal instappen! Reis mee met de fietstaxi, de huifkar, de hogesnelheidstrein of het ruimteschip. De Kinderboekenweek 2019, van woensdag 2 tot en met zondag 13 oktober, gaat over voertuigen.
Met het thema Reis mee! gaan we op reis in kinderboeken. Niet de bestemming maar het vervoer erheen staat centraal. Ontdek de ruimte met een raket, beleef avonturen op een cruiseschip, verken een land tijdens een roadtrip, trek rond met een tractor en zeil de wereld rond op een catamaran.
Met een boek kun je elke reis maken die je wilt, een reis die je leven verrijkt. Van een rondje op de step in de buurt tot aan een ruimtereis door het heelal. Toer je alleen of rijd je samen? Tijdens de Kinderboekenweek 2019 reizen we allemaal.

De auteur van het Kinderboekenweekgeschenk is Anna Woltz. De makers van het Prentenboek van de Kinderboekenweek 2019 zijn astronaut André Kuipers en illustrator Natascha Stenvert.

Ter voorbereiding en inspiratie op de Kinderboekenweek organiseert BplusC met partners de **Thema-avond Kinderboekenweek**. Natuurlijk zijn er weer schrijvers te gast en kun je meedoen aan verschillende workshops. Ook kun je in gesprek gaan over actuele boeken bij onze aangeklede boekenkramen en ga je met verschillende lessuggesties en een voucher terug naar school.

Discipline	taal & lezen en meer
Competentie	beleven van kunst en cultuur, produceren, verbeeldingskracht
Doelgroep	leerkrachten
Locatie	BplusC Bibliotheek Nieuwstraat
Periode	woensdag 18 september 2019, 19.30 tot 21.30 uur
Docent	leesconsulenten, mediacoaches en vakleerkrachten (BplusC, bibliotheken uit de regio, jeugdboekhandel Silvester)

Inspiratiefestival | De Nationale Voorleesdagen

Vier van woensdag 22 januari t/m zaterdag 1 februari 2020 De Nationale Voorleesdagen op school. Laat alle jonge kinderen en ouders genieten van het verhaal van *Moppereend*, het Prentenboek van het Jaar, geschreven door Petr Horáček.

Moppereend gaat gedurende dit prentenboek van mopperig naar extreem chagrijnig. De andere dieren, die haar juist proberen op te vrolijken door te vragen of ze met hen wil meedoen, worden uiteindelijk allemaal aangestoken door het gechagrijn van eend. Ondertussen wordt het donderwolkje boven moppereend groter en groter tot het een 'megantische' zwarte wolk is geworden. En wat krijg je dan? De boel barst los: regen, dansende dieren in de plassen en een regenboog. Een mooie conclusie: hoe donker de wolken ook worden, ooit komt er een einde aan.

Ter voorbereiding en inspiratie op De Nationale Voorleesdagen organiseert BplusC met partners een **Inspiratiefestival**. Professionals die werken met peuters en kleuters krijgen volop ideeën voor het organiseren van activiteiten in eigen huis. Beleef de Prentenboek TopTien en neem een inspiratiepakket mee naar huis.

Discipline	taal & lezen en meer
Competentie	beleven van kunst en cultuur, produceren, verbeeldingskracht
Doelgroep	leerkrachten onderbouw
Locatie	BplusC Het Leidse Volkshuis
Periode	woensdag 8 januari 2020, 14.00 tot 17.00 uur
Docent	leesconsulenten BplusC en partners uit Leiden en Leiderdorp

Thema-avond | Met dyslexie naar het voortgezet onderwijs

De schoolkeuze is voor kinderen in groep 7 en 8 een belangrijke gebeurtenis, ook voor kinderen met dyslexie. BplusC organiseert een thema-avond voor hun ouders en leerkrachten over dyslexie en het voortgezet onderwijs. Denise Roest, psycholoog en dyslexiebehandelaar, spreekt deze avond vanuit haar ervaring op het gebied van diagnostiek en begeleiding van leerlingen met dyslexie. Zij is werkzaam bij OnderwijsAdvies, locatie Leiden.

Discipline	taal & lezen
Competentie	zich een mening kunnen vormen, cognitieve vaardigheden
Doelgroep	leerkrachten bovenbouw en ouders van kinderen met dyslexie in groep 7 of 8
Locatie	BplusC Bibliotheek Nieuwstraat
Periode	donderdag 7 november 2019, 19.00 tot 20.30 uur
Docent	Denise Roest

Training | Haal meer uit media met kleuters

Ben je leerkracht in de onderbouw en wil je weten hoe je media bewust en in balans kunt inzetten op de groep? Dan is de training **Haal meer uit media met kleuters** iets voor jou.

Over media en jonge kinderen bestaat veel discussie. Feit is dat jonge kinderen steeds vroeger in aanraking komen met verschillende soorten media. Mediaopvoeding wordt daardoor steeds belangrijker.

De training is interactief van aard. Naast korte presentaties en demonstraties ga je vooral zelf aan de slag aan de hand van de theorie. Het gaat daarbij niet om de technische aspecten van media, maar vooral om de verschillende toepassingen van media, het leggen van verbanden tussen de online en offline activiteiten en de rol van de leerkracht tijdens het inzetten van media. Na de training ontvang je twaalf weken lang een opdracht om de informatie in de praktijk te verwerken.

Deelnemers van deze training zijn in staat bewuste keuzes te maken en hebben ervaren hoe zij door middel van interactievaardigheden en het koppelen van online en offline activiteiten meer uit media kunnen halen ten behoeve van de ontwikkeling van kinderen.

Discipline	taal & lezen, media
Competentie	reflecteren op eigen handelen en leren, zich een mening kunnen vormen, cognitieve vaardigheden
Doelgroep	team, leerkrachten onderbouw

Leerkrachten, teams, directeuren

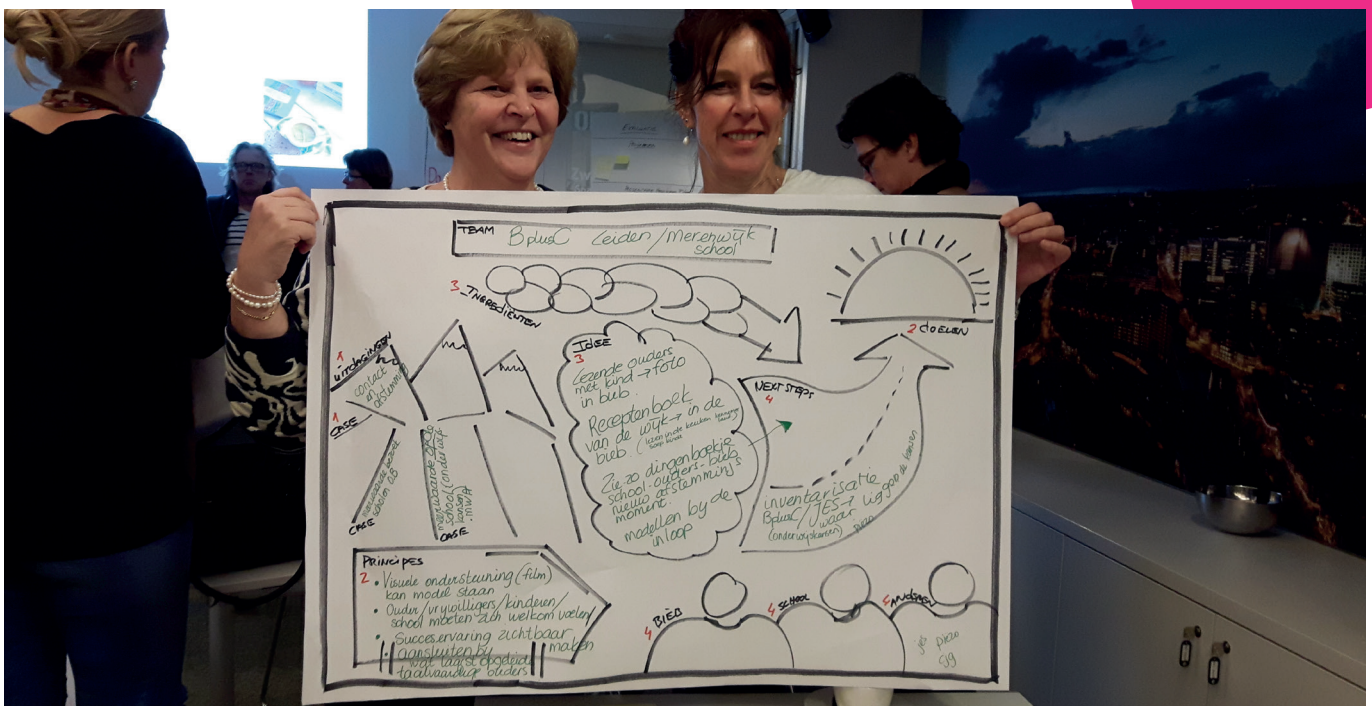

Lessen/duur	1 bijeenkomst van 4 uur
Periode	data en dag(deel) in overleg, gaat van start bij voldoende deelnemers
Locatie	op school of locatie van BplusC
Docent	trainer Kind&Media
Voorbereiding	1 uur zelfstudie

In de Week van de Mediawijsheid wordt daarnaast een korte gratis training gegeven, op donderdag 14 november van 19.00-21.00 uur in bibliotheek Nieuwstraat.

Workshop | Leesplezier en woordenschat

Door vijftien minuten vrij lezen per dag leert een kind duizend nieuwe woorden per jaar. Meer lezen betekent: beter in taal! Leesplezier staat voorop, de woordenschat volgt dan vanzelf.
In de workshop **Leesplezier en woordenschat** krijgt het team tips en praktische voorbeelden over hoe je als leerkracht kinderen kunt enthousiasmeren om te lezen. Wat voor verschillende soorten boeken zijn er? Hoe werkt een boekenkring? Hoe krijg je ook jongens (juist met non-fictie) aan het lezen? Het team ontvangt naderhand een lesbrief met verschillende werkvormen voor een boekenkring.
Vooraf heeft de leesconsulent contact met de school om in kaart te brengen wat het leesklimaat op school is, hoe het team werkt en wat potentiële vragen zijn. Dit om de inhoud van de workshop zo goed mogelijk op schoolniveau af te stemmen.

Discipline	taal & lezen
Competenties	reflecteren op eigen handelen en leren, cognitieve vaardigheden
Doelgroep	team, leerkrachten vanaf groep 3
Locatie	op school of locatie van BplusC
Lessen/duur	1 bijeenkomst van 1,5 uur
Periode	data en dag(deel) in overleg, gaat van start bij voldoende deelnemers
Docent	leesconsulent

Ouder- of teambijeenkomst | Alles over (digitale) geletterdheid bij kinderen

De leesconsulenten en mediacoaches van BplusC komen graag op school vertellen over de laatste ontwikkelingen op het gebied van leesbevordering en digitale geletterdheid. Denk bijvoorbeeld aan onderwerpen als leesplezier, dyslexie, interactief voorlezen, de nieuwste kinderboeken of de Makkelijk Lezen Plek. Het doel en thema kan de school in overleg kiezen.

Discipline	taal & lezen, media
Competenties	cognitieve vaardigheden
Doelgroep	team, ouders
Locatie	op school of locatie van BplusC
Lessen/duur	1 bijeenkomst van 30 minuten tot 2 uur
Periode	data en tijd in overleg
Docent	leesconsulent of mediacoach

Workshop | Werken aan een gezonde school met mediaopvoeding

Als leerkracht in de onderbouw word je geïnspireerd over het belang van mediaopvoeding van het jonge kind en de rol van de school daarbij.

Discipline	taal & lezen, media
Competenties	cognitieve vaardigheden
Doelgroep	leerkrachten onderbouw
Locatie	op school of locatie van BplusC
Lessen/duur	1 bijeenkomst van 1,5 tot 2 uur
Periode	data en tijd in overleg
Docent	trainer Kind & Media

Ouder- of teambijeenkomst | Samen werken aan mediaopvoeding

Het is belangrijk dat ouders en professionals samen werken aan mediaopvoeding. Ouders van peuters en kleuters kunnen

hierbij ondersteund en geprikkeld worden met inspirerende voorbeelden en informatie. De bijeenkomst kan in overleg worden samengesteld.

Discipline	taal & lezen, media
Competenties	cognitieve vaardigheden
Doelgroep	ouders, kleuterleerkrachten
Locatie	op school of locatie van BplusC
Lessen/duur	1 bijeenkomst van 1-1,5 uur
Periode	data en tijd in overleg
Docent	trainer Kind & Media

Ondersteuning

Leesconsulent of mediacoach

De leesconsulenten en mediacoaches van BplusC zijn gespecialiseerd in taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid. Zij kunnen de school adviseren en begeleiden. Ook kan de school hen inschakelen voor lessen op maat of een begeleid bezoek aan de bibliotheek. Denk hierbij aan het beoordelen en bijstellen van het jaarlijks leesplan van de school. De leesconsulent kan ook collectieadvies geven, voor het onderhouden van een (fysiek en inhoudelijk) aantrekkelijke collectie voor kinderen. Ook workshops ter introductie van een projectweek, boekenweek of een mediawijze week behoren tot de mogelijkheden.

Bibliotheekabonnement

Het hele schooljaar voorzien van voldoende boeken en andere media voor alle klassen? Kom ze zelf of met de klas uitzoeken bij onze bibliotheken of in de bibliobus! Met het **Bibliotheek-abonnement** kan een school haar eigen collectie aanvullen. Zo krijgt u een dynamische collectie in eigen huis. Aanvullend op het abonnement kunnen onze leesconsulenten elke klas, tijdens een introductieles van 30 minuten, op een leuke manier wegwijs maken in de bibliotheek.

BoekToer

Lezen is leuk! En lezen is belangrijk. Maar hoe blijven kinderen enthousiaste lezers? Onder andere door hen steeds weer nieuwe en actuele boeken aan te bieden.

BoekToer is een dynamische aanvulling op de schoolbibliotheek. Zo blijft er op school genoeg te lezen voor alle kinderen (omvang) met elk jaar andere titels om uit te kiezen (vernieuwing) zonder dat de school alles zelf hoeft aan te schaffen. De BoekToer-collecties kunnen projectmatig onderwijs of een schoolthema ondersteunen. BplusC regelt het voor een klas, bouw of zelfs voor de hele school.
BoekToer bevat informatieve en/of verhalende boeken over een thema naar keuze. Er zitten in overleg ook digitale media of illustrerende voorwerpen bij. Denk bijvoorbeeld aan de *Canon van Nederland* of de Kinderboekenweek. Zeer geschikt voor een **BoekToer** zijn ook thema's als seizoenen, kunst, beroepen en andere culturen. Verder zijn er bijvoorbeeld collecties met jongensboeken, prentenboeken of zoekboeken.

Monitor

Als school opbrengstgericht werken aan het leesonderwijs? Doe mee met de **Monitor**. De **Monitor** is een digitaal instrument dat inzicht geeft in het leesgedrag, de leesomgeving en het leesplezier van kinderen. Met digitale vragenlijsten voor de kinderen, leerkrachten en leesconsulent van de bibliotheek brengen we het huidige leesklimaat in kaart. De leesconsulent analyseert de ingevulde vragenlijsten en maakt hiervan een op maat gemaakte presentatie over de leesmotivatie van de kinderen en de leesbevorderende activiteiten van de leerkrachten. Het blijkt bijvoorbeeld dat het leesgedrag inzakt in groep 6 of dat er te weinig lijn zit in het onderwijs in informatievaardigheden. Gezamelijk stellen we doelen die met de **Monitor** het jaar daarop getoetst kunnen worden.
Het uiteindelijke doel is om kinderen te helpen hun taalvaardigheid en informatievaardigheden te ontwikkelen, opdat ze goed zijn voorbereid op het vervolg van hun schoolloopbaan en op hun functioneren in de samenleving.

Kohaschool

Kohaschool is een digitaal uitleensysteem voor de bibliotheek op school. Kinderen kunnen in **Kohaschool** zoeken naar boeken en andere materialen in de schoolbibliotheek. De zoekresultaten zijn afgestemd op hun leeftijd en leesniveau. Zo ontdekken ze niet alleen leuke (en geschikte) boeken, maar kunnen ze ook betrouwbare informatie op internet vinden, die relevant is voor spreekbeurten, werkstukken of projecten.
Kohaschool geeft leerkrachten tevens inzicht in het leesgedrag van de kinderen: hoeveel leent elk kind en welke genres leest het? Met deze informatie kan de leerkracht elk kind extra tips geven.

Vakleerkracht of kunstenaar in de klas

De vakleerkrachten of kunstenaars van BplusC leveren in overleg met de school producten, projecten en lessenseries in een leerlijn of op maat. Dit kan op het gebied van muziek, dans, toneel en beeldende kunst. Nodig bijvoorbeeld een poppenspeler of modeontwerper uit die met de kinderen aan de slag gaat.
Wat levert het op? Van muzieklessen is bijvoorbeeld bekend dat het bijdraagt aan betere schoolprestaties. Want het stimuleert de intelligentie, geeft kinderen meer zelfvertrouwen, zorgt voor een betere luisterhouding en concentratie, vergroot de sociale vaardigheden en draagt bovendien bij aan het gevoelsleven van elk kind. Met toneellessen kun je als school niet alleen inzetten op de creatieve kant van deze discipline, maar ook op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Stimuleer het samenwerken, conflictoplossend vermogen, de zelfkennis en het zelfvertrouwen van de kinderen.
Alle kunstenaars en vakleerkrachten die op scholen aan de slag gaan, hebben affiniteit met kinderen en ervaring in het onderwijs. Zij kunnen voor een korte periode maar ook langdurig lessen verzorgen.

Discipline	muziek, dans, toneel, beeldende kunst
Competentie	divers, in overleg
Doelgroep	1 t/m 8
Locatie	op school of locatie van BplusC
Lessen/duur	in overleg
Periode	data en tijd in overleg
Docent	vakleerkracht muziek, dans, toneel, beeldende kunst

Prijzen en leentermijnen

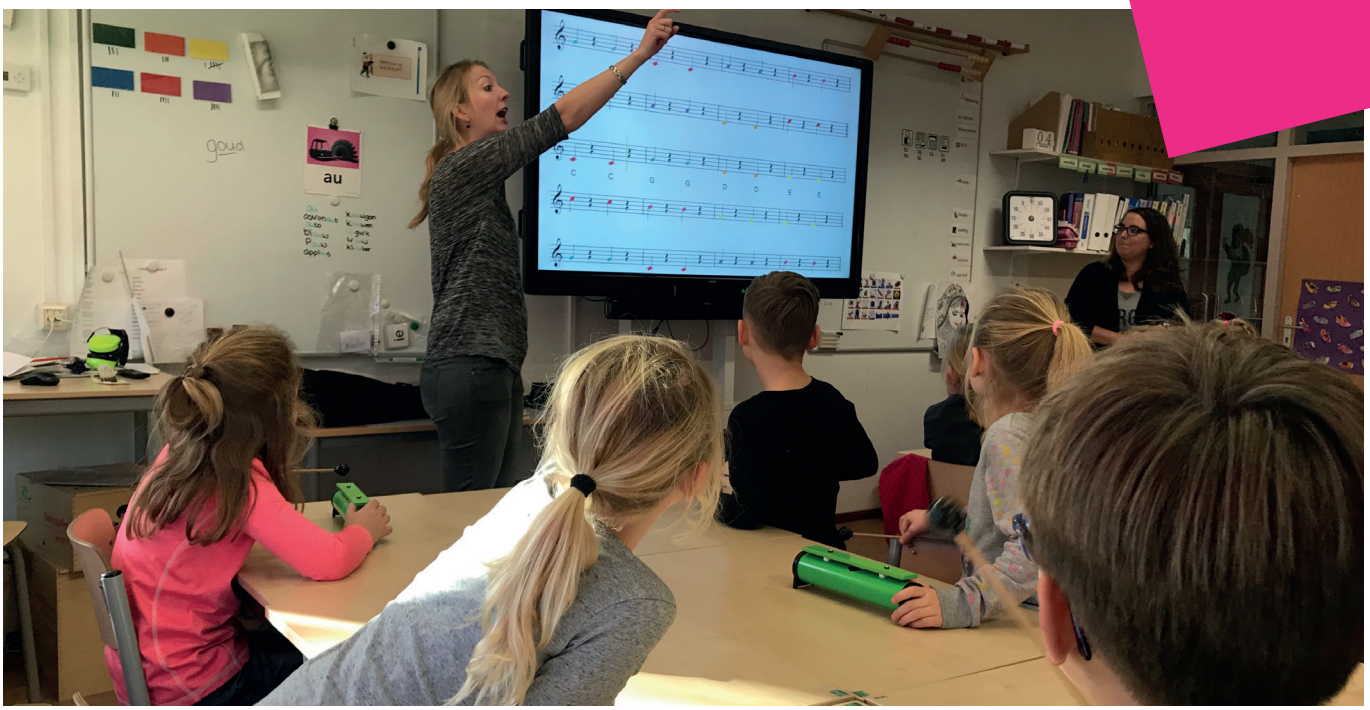

Kunst en cultuur op school

Voor scholen met Cultuur Pakket

1 project of 1 voorstellingsbezoek per klas:	
- Cultuur Basis en Plus	inbegrepen*
- Cultuur Flex en Compleet	pakketprijs
instaptarief en reiskosten	inbegrepen

*m.u.v.:

Kinder Muzieklab	€ 525

Voor scholen zonder Cultuur Pakket

projecten voor groep 1 en 2	€ 75**
projecten voor groep 3 t/m 8	€ 110**

** m.u.v.:

Stoute hond!	€ 125
Letters, letters, letters	€ 125
De Notenkraker	€ 125
De baas van Nederland	€ 125
Muziek in de klas | pBone	€ 125
Bericht aan de toekomst	€ 125
Djembé en krin	€ 125
Uitvinding gezocht	€ 150
Kinder Muzieklab	€ 525
instaptarief per aanvraag	€ 25
reiskosten vakleerkracht	€ 0,28/km

Gelijke Kansen

Voor Gelijke Kansen (vve) scholen

Leesproducten (alle titels)	gratis

Voor overige scholen

Voorleeskoffer, Ziezo	€ 15
Kim komt logeren	€ 5
Kamishibai met vertelplaten	€ 10
Prentenboeken TopTien	€ 12,50
Het Leidse doorgeefboek	€ 5
hAPPje kinderboek, Themacollectie, Cubetto	niet te leen
Niveau lezen-collectie	in overleg

Bibliotheek op school

Projecten (per klas)

Kamishibai	€ 17,50
Agent en Boef | optie taal & media	€ 40
Agent en Boef | optie toneel	€ 80
De piepelotheek	€ 40
Fantaseer een fabel	€ 80
Schrijver gezocht	€ 80
Leesbacil (incl. 1 boek cadeau)	€ 45
Geef een boek cadeau	€ 40

Voor scholen met Bibliotheek Pakket

instaptarief en reiskosten	inbegrepen

Voor scholen zonder Bibliotheek Pakket

instaptarief per aanvraag	€ 25
reiskosten leesconsulent	€ 0,28/km

Digitale geletterdheid

Projecten (per klas)

Cubetto	€ 40
Digiwijs in de klas	€ 80
ToekomstTaal (incl. leskisten)	€ 200*
i-Lab klassenbezoek	€ 120

* gratis indien de school vriend is van Technolab Leiden of een bibliotheekabonnement heeft bij BplusC

Voor scholen met Bibliotheek Pakket

instaptarief en reiskosten	inbegrepen

Voor scholen zonder Bibliotheek Pakket

instaptarief per aanvraag	€ 25
reiskosten leesconsulent	€ 0,28/km

Scholing en inspiratie

Scholing (per deelnemer)

Cursus | Open Boek	€ 300
Cursus | Interne Cultuurcoördinator	€ 585
Cursus | Dansen met de klas	€ 125*
Cursus | Een pop als gangmaker in de klas	€ 100*
Cursus | Integreer muziek in de klas	€ 100*
Cursus | Gitaar in de klas (excl. gitaar)	€ 150*
Training | Haal meer uit media met kleuters (niet-vve-scholen/vve-scholen)	€ 50/€ 25

*korting bij meerdere deelnemers dezelfde school of als scholing per team

Inspiratie (per deelnemer)

Thema-avond | Kinderboekenweek	€ 20
Inspiratiefestival | De Nationale Voorleesdagen	€ 10
Thema-avond | Met dyslexie naar het vo	€ 7,50

Inspiratie (per team)

Workshop | Boomwhackers op school	€ 125
Training | Haal meer uit media met kleuters (niet-vve-scholen/vve-scholen)	€ 300/€ 150
Workshop | Leesplezier en woordenschat	€ 80
Ouder- of teambijeenkomst	€ 40-80*

*gratis voor vve-scholen

Voor alle scholen

lesmateriaal en consumptie(s)	inbegrepen
reiskosten vakleerkracht en instaptarief	inbegrepen

Ondersteuning

Expertise (per uur)

Leesconsulent/mediacoach	€ 40
Vakleerkracht of kunstenaar op school	€ 60-75

Bibliotheekabonnement (per schooljaar)

- scholen met < 100 kinderen	€ 75
- scholen met 101-200 kinderen	€ 110
- scholen met 201-400 kinderen	€ 180
- scholen met > 400 kinderen	€ 250
introductieles in de bibliotheek	€ 12,50

BoekToer (per collectie)

- 25 boeken	€ 22,50
- 40 boeken	€ 37,50
- grotere collectie	offerte

Overige ondersteuning (per school, per schooljaar)

Monitor	€ 120
Kohaschool	€ 500

Voor scholen met Bibliotheek of Cultuur Pakket

instaptarief en reiskosten	inbegrepen

Voor scholen zonder Bibliotheek of Cultuur Pakket

instaptarief per aanvraag, m.u.v. BoekToer	€ 25
instaptarief per BoekToer	€ 5
reiskosten leesconsulent/mediacoach/ vakleerkracht/kunstenaar	€ 0,28/km

Leentermijnen

Bibliotheek op school

Schrijver gezocht	6 weken
Leesbacil	6 weken

Digitale geletterdheid

ToekomstTaal	3 weken
Cubetto	3 weken

Gelijke Kansen

Themacollectie	in overleg
Overige Leesproducten	2 maanden

Scholing, inspiratie en ondersteuning

Bibliotheekabonnement	6 weken
BoekToer (25 of 40 boeken)	6 weken
BoekToer (grotere collectie)	in overleg

Vervoer op aanvraag (per rit)

BoekToer	€ 5
Leesproducten Gelijke Kansen	€ 5

Voorwaarden en uitgangspunten

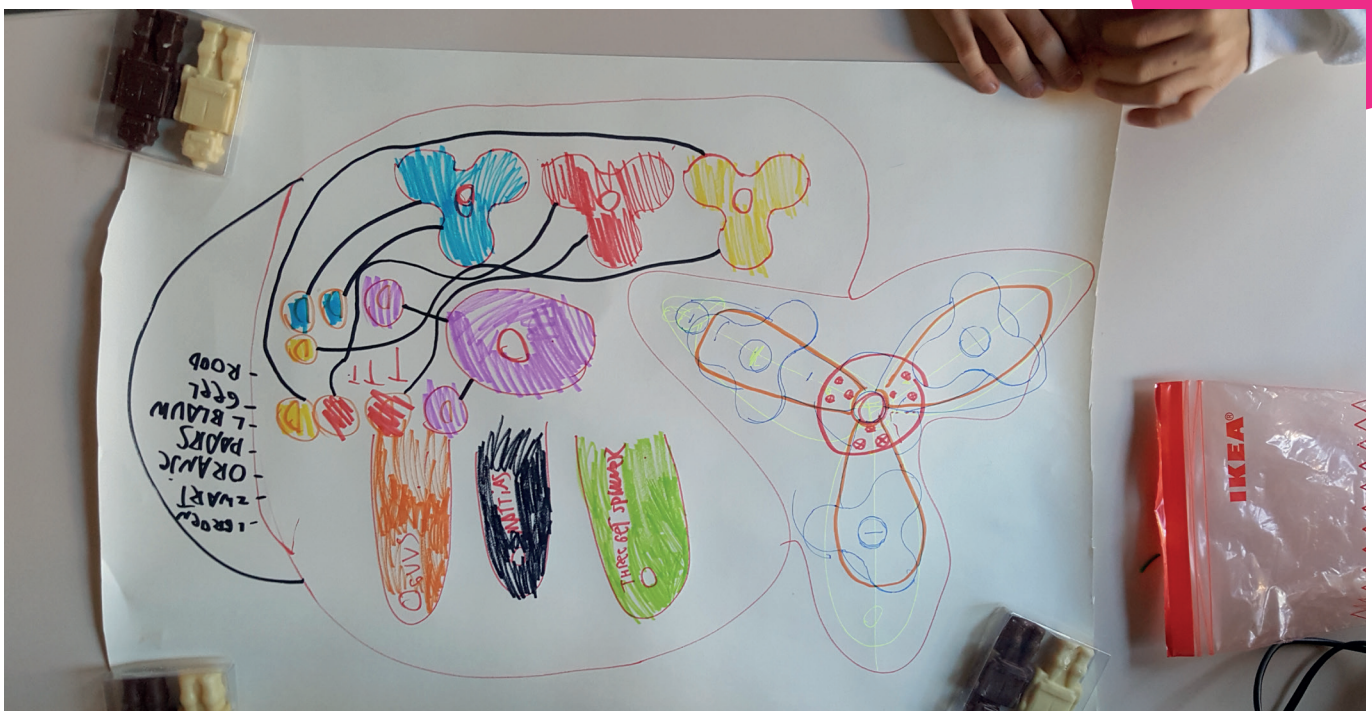

Voorwaarden

Algemeen

Projecten, lessen, leesproducten, scholing en meer expertise op school aanvragen, kan het hele schooljaar, zo lang de voorraad strekt, het maximum aantal deelnemers nog niet is bereikt, afhankelijk van de beschikbaarheid van vakleerkrachten en m.u.v. activiteiten op een specifieke startdatum.

De school (of deelnemer) krijgt vooraf bericht van BplusC of aangevraagde producten, projecten e.d. beschikbaar zijn in de gewenste periode en/of deze doorgaan. BplusC neemt contact op met de school (of deelnemer) voor het maken van afspraken en stuurt hiervan een bevestiging. De school (of deelnemer) kan eventuele wijzigingen binnen een week doorgeven aan BplusC. Daarna staan de afspraken vast.

Als de school (of deelnemer) meer dan een maand van tevoren een afspraak wil wijzigen, dan is dat alleen mogelijk in overleg met BplusC (zie voor contactgegevens pagina 42). Is deze periode verstreken, dan zijn wijzigingen niet meer mogelijk.

Komt de school (of deelnemer) de gemaakte afspraken niet na of ziet de school (of deelnemer) alsnog af van projecten, producten e.d., dan dient de school het volledige bedrag te betalen. Bij Cultuur Pakketten is geen restitutie mogelijk.

Alles wordt geleverd volgens de voorwaarden die bij de betreffende projecten, producten e.d. beschreven staan. De locatie van projecten en lessen is altijd bij u op school, tenzij anders vermeld in de voorwaarden of afgesproken.

De school is verantwoordelijk voor de organisatorische details, zoals die in de voorwaarden, bevestiging en/of offerte (of aanvullend per mail) vastgelegd worden. Denk aan de ontvangst van vakleerkrachten, het voorbereiden van ruimtes, klaarzetten van benodigdheden, voorbereiden kinderen, lesmateriaal behandelen, communiceren bijzonderheden etc.

BplusC gaat ervan uit dat de groepsleerkracht aanwezig is bij de uitvoering van projecten, m.u.v. lessen waarbij de groep gesplitst wordt. Een positieve, actieve houding van de groepsleerkracht draagt bij aan het plezier dat de kinderen aan het project beleven. Een ondersteunende houding ten opzichte van de vakleerkracht draagt bij aan het slagen van het project.

BplusC gaat ervan uit dat alle betrokken partijen zorg dragen voor een goede uitvoering van projecten e.d. en een goede levering en retournering van producten. De school is aansprakelijk wanneer er tijdens de uitvoering of leenperiode spullen zoekraken of kapot gaan.

De school is er verantwoordelijk voor dat BplusC in het bezit is van de juiste e-mailadressen. Wij houden hiervoor de e-mailadressen aan die wij bij inschrijving van de school ontvangen hebben. Wijzigingen van e-mailadressen gedurende het schooljaar ontvangen wij graag per mail via onderwijs@BplusC.nl .

Als door calamiteiten of ziekte een vakleerkracht of theatergezelschap niet kan komen of BplusC een product niet kan leveren, informeert BplusC de school zo snel mogelijk en zoeken we met alle betrokkenen naar een passende oplossing.

Voorwaarden Kunst en cultuur op school

Elke school die wil investeren in cultuureducatie kan projecten aanvragen voor een of meerdere klassen. Scholen met een Cultuur Pakket betalen geen instaptarief voor projecten. Ook zijn de reiskosten van vakleerkrachten inbegrepen.

Cultuur Pakketten
Op de projecten en voorstellingen die scholen binnen hun Cultuur Pakket aanvragen, zijn de voorwaarden van toepassing die in het contract tussen de school en BplusC staan.

De uiterste inschrijfdatum voor projecten is **maandag 1 juli 2019.** BplusC wijst projecten toe aan klassen van scholen die zich niet (tijdig) hebben ingeschreven.

Als u Cultuur Basis of Plus heeft, schrijft u de klassen die geen voorstelling bezoeken in voor een project. Dit is inbegrepen in uw pakket. Extra projecten aanvragen kan tegen meerprijs. Deze prijzen staan vermeld op pagina 36-37.
Als u Cultuur Flex of Compleet heeft, kunt u kiezen welke groepen u inschrijft voor een project. Hiervoor gelden de prijzen die te vinden zijn op pagina 36-37.

De uiterste inschrijfdatum voor voorstellingen is reeds verstreken.

BplusC heeft op basis van de wensen bij inschrijving van de school voorstellingen ingekocht. Per mail ontvangt de school (directie en cultuurcoördinator) het programma **Schoolvoorstellingen voor komend schooljaar** met daarbij een brief over welke voorstellingen BplusC voor de kinderen heeft geselecteerd. Daarin staan per klas de voorstelling, datum, tijd en speelplek vermeld. Wij gaan ervan uit dat de school dit meteen in de jaaragenda opneemt en alle betrokkenen op de hoogte stelt.

De data en tijden staan vast en kunnen dus niet meer verzet worden. Als de school op de geplande datum en/of tijd verhinderd is, dient deze zo snel mogelijk contact op te nemen met BplusC. Afhankelijk van het moment van melding en de mogelijkheden van andere scholen, kan BplusC proberen een alternatief voorstellingsbezoek te organiseren.

Uiterlijk een maand voor iedere voorstelling en uiterlijk twee weken voor ieder project ontvangt de cultuurcoördinator van de school per post nadere informatie, zoals het speelrooster, lesmateriaal en informatie over de benodigde voorbereiding. Wij vertrouwen erop dat deze persoon de betrokken collega('s) informeert.

Leerkrachten bereiden het theaterbezoek en gastlessen van projecten voor met de klas. Ook organiseren zij vervoer en begeleiding naar de speellocatie van voorstellingen (en soms ook van projecten). Gastscholen van voorstellingen zorgen voor een geschikte, lege en schone zaal, bouwen zitplaatsen tribunegewijs op, ontvangen het gezelschap en helpen met in- en uitladen. De voorbereiding van projecten op school staat al eerder vermeld onder de algemene voorwaarden.

Voorwaarden Bibliotheek op school en Digitale geletterdheid
Elke school die wil investeren in leesbevordering en digitale geletterdheid kan projecten aanvragen voor een of meerdere klassen.

Bibliotheek Pakket
Scholen die een Bibliotheek Pakket hebben (abonnement, Monitor en/of Kohaschool), betalen geen instaptarief voor lees-producten en projecten ter ondersteuning van het leesonderwijs en digitale vaardigheden. Ook zijn de reiskosten van leesconsulenten en mediacoaches inbegrepen.

Bibliotheekabonnement
De school krijgt 1 pas per klas. Per pas kunt u maximaal 2 objecten per kind of leerkracht lenen. Er gelden reguliere te-laat-vergoedingen. De pas staat op naam van de school en blijft in de bibliotheek. De leerkracht is verantwoordelijk voor geleende materialen. Ruilen kan alleen klassikaal, volgens een rooster, in de gewenste BplusC Bibliotheek. In bibliotheek Het Gebouw ruilen de kinderen op een individuele pas de boeken zelf.

Leesproducten (o.a. BoekToer)
De school haalt en brengt de leesproducten op in de gewenste BplusC Bibliotheek. Tegen meerprijs kunnen leesproducten naar de school vervoerd worden.

Voorwaarden Gelijke Kansen (GK)
Elke school die wil investeren in lees- en taalonderwijs kan gebruik maken van de Gelijke Kansen-leesproducten. Leesproducten worden op school (en soms bij de kinderen thuis) ingezet.
Scholen met relatief veel 'doelgroepkinderen' (GK-scholen) genieten een aantal voordelen: het aanvragen van GK-leesproducten is gratis en deze scholen krijgen voorrang bij het aanvragen op andere scholen. Andere scholen betalen een vergoeding voor GK-leesproducten.
De school krijgt vooraf bericht van BplusC of de aangevraagde leesproducten beschikbaar zijn in de gewenste periode.
De school haalt en brengt de leesproducten op in de gewenste BplusC Bibliotheek. Tegen meerprijs kunnen leesproducten naar de school vervoerd worden.

Uitgangspunten

Hier staan wij voor
Cultuuronderwijs ontwikkelt het **cultureel zelfbewustzijn** bij kinderen. Het gaat over vragen als: 'wie ben ik?' en 'wie ben ik ten opzichte van anderen?' Kinderen leren reflecteren (reageren) op zichzelf en anderen, op hun cultuur. Ze leren wat cultuur voor hen betekent en hoe ze er een eigen betekenis aan kunnen geven. Maar ze leren ook om met respect, verantwoor-delijkheid en veerkracht met elkaar om te gaan. Met zorg voor en waardering van hun leefomgeving. Kinderen staan niet los van anderen of hun omgeving: ze zijn onderdeel van een geheel.

In de projecten, lessen, leesproducten en schoolvoorstellingen is deze context van kinderen dan ook altijd het vertrekpunt. Van daaruit werken we aan een bijzondere ervaring of nieuwe ontdekking. Zo prikkelen we bij kinderen de levenslust en de wil om te leren – en hopen we ook op uw school bij te dragen aan de culturele levensloop van ieder kind!

Leerlijnen en competenties
Alle projecten van de Cultuur Pakketten zijn onderdeel van een of meerdere leerlijnen. Deze leerlijnen hebben cultuureducatie en (digitale) geletterdheid als basis. Daarbij richten we ons op betekenisvol leren en geloven we in verbindingen met andere leergebieden. Voor de onderwerpen van de projecten lieten wij ons inspireren door steeds een ander leergebied. Het

Leerplankader Kunstzinnige oriëntatie van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO), Cultuur in de Spiegel, de 21e-eeuwse vaardigheden en het Referentiekader Cultuureducatie Holland Rijnland vormen samen het fundament.

Met onze programma's werken we aan een breed spectrum competenties. Ze staan vermeld bij projecten, voorstellingen, producten, scholing en inspiratie. De competenties zijn afkomstig uit het Referentiekader Cultuureducatie Holland Rijnland dat in 2015 is gepubliceerd en ontwikkeld met en door scholen in de regio.

Leerlijnen

De leerlijn **Taal en rekenen** richt zich vooral op lees- en rekenplezier. Leerdoelen als jezelf kunnen uitdrukken met je lichaam en met taal, klankonderscheiding, gericht luisteren, je bewegen in de ruimte, ritmegevoel en specifieke activiteiten die het automatiseringsproces van lezen en rekenen ondersteunen, vindt u in deze leerlijn terug. We werken vanuit de gedachte van meervoudige intelligenties.

In de leerlijn **Natuur en techniek** draait het om nieuwsgierigheid, inventiviteit en onderzoekend leren. Leerdoelen als ontwerpen met oog voor functionaliteit en vormgeving, en onderzoeken van verscheidenheid vindt u in deze leerlijn terug. Alles wat leeft, natuurkundige verschijnselen en technische snufjes uit de directe leefomgeving van kinderen krijgen een plek in deze leerlijn. Daarbij draait het om de vorm, functie, werking, eigenschappen en context van deze levende en 'dode' dingen.

De leerlijn **Ik en de wereld** gaat over de kinderen zelf en de wereld waarin ze leven. Het gaat ook over hoe kinderen hun eigen leven en wereld ervaren en hoe anderen dat doen. Betekenis geven is een centraal begrip. We sluiten daarmee aan op vakken als aardrijkskunde, burgerschapsvorming, staatsinrichting en geestelijke stromingen. Onderwerpen die terugkomen zijn: wonen, weer, bestuur, bevolking, zingeving en verkeer. We verkennen de eigen straat, bezoeken de eigen stad, ontdekken Nederland, Europa en tenslotte de rest van de wereld.

In de leerlijn **Kunst** draait alles om muziek, dans, beeldende kunst en toneel. Het creatief proces, een creatief onderwerp, verbeeldingskracht, beleven, jezelf uiten en reflecteren zijn enkele ingrediënten van deze leerlijn. Kunst is altijd doel, nooit middel. Het laat kinderen kennismaken met kunstenaars, muzikanten, schrijvers, dansers of acteurs en brengt hen in aanraking met muziekinstrumenten, beeldende kunstwerken en theatervoorstellingen. Zelf beleven en zelf doen staan centraal.

De leerlijn **Tijd** staat in het teken van heden, verleden en toekomst. Denk aan leerdoelen als: je oriënteren in de tijd, (historisch) tijdsbesef ontwikkelen, begrippen van tijdsaanduiding en -indeling doorgronden en kennismaken met historische bronnen en personen. De Canon van Nederland en de 10 tijdvakken van De Rooy bieden inspiratie, vooral daar waar onderwerpen betrekking hebben op kunst, media of erfgoed dat nog altijd actueel is of zichtbaar in onze regio.

Digitale geletterdheid binnen de 21e-eeuwse vaardigheden

Digitale geletterdheid is de officiële parapluterm voor vier verschillende competenties: ICT-vaardigheden, mediawijsheid, *computational thinking* en informatievaardigheden. Digitale geletterdheid is een van de 21e-eeuwse vaardigheden.

De laatste jaren raakt mediawijsheid steeds meer geworteld in het onderwijs. Maar ook de andere competenties zijn van essentieel belang voor de ontwikkeling van kinderen in het digitale tijdperk. Zij moeten nu vaardigheden opdoen die zij later nodig hebben in hun werk, waarvan we nu nog niet weten wat dat precies gaat inhouden. Een nieuwe manier van werken vereist een nieuwe manier van denken en daarmee een nieuwe manier van leren. Met vier projecten – ToekomstTaal i.s.m.

Technolab Leiden, Programmeren met robot Cubetto, Digiwijs in de klas en i-Lab klassenbezoek – zetten wij in op digitale geletterdheid.

Schoolvoorstellingen op verzoek

Ook dit jaar vroegen we alle scholen om aan te geven naar wat voor soort voorstellingen wij voor hen op zoek moesten gaan. Welke kenmerken en onderwerpen vinden zij relevant voor hun kinderen?

Kenmerken

Zes op de tien scholen kiest voor fantasierijke en toegankelijke voorstellingen. Een derde wil graag dat de kinderen een educatieve, kunstzinnige, eenduidige (niet complex) of (inter-) actieve voorstelling bezoeken. Een op de zeven scholen kiest voor prikkelend of non-verbaal (niet-talig). Filosofisch wordt nauwelijks gekozen.

Onderwerpen

Over het geheel genomen zien we dat scholen graag willen dat schoolvoorstellingen bijdragen aan het cultureel (zelf-) bewustzijn van de kinderen. Driekwart van de scholen wil namelijk dat voorstellingen gaan over sociaal gedrag. Iets minder dan de helft kiest voor cultuur, identiteit en eigenheid, nadenken, durven bevragen en mening vormen. Verder zijn verhalen uit bekende boeken en sprookjes ook populair. Daarna volgen onderwerpen die meer inzoomen op andere schoolvakken. Een kwart van de scholen kiest voor geschiedenis en erfgoed. Natuur, wetenschap en techniek zien we in de keuze van een op de zeven scholen terug. Slechts een op de twintig scholen ziet graag digitale geletterdheid in het theater terug.

Verschillen en overeenkomsten

Op het gebied van kenmerken zijn slechts wat kleine verschuivingen te zien. Zo wordt er iets vaker gekozen voor fantasierijk en toegankelijk. Terwijl filosofisch beduidend minder vaak gekozen wordt.

Bij de keuze voor de onderwerpen is wel een duidelijke verandering zichtbaar. Zo kiest een overgrote meerderheid voor sociaal gedrag en wordt ook cultuur, identiteit en eigenheid veel vaker gekozen.

Programmering schoolvoorstellingen

We hebben ons bij de keuze voor voorstellingen laten leiden door de wensen van de scholen. Vervolgens hebben we alle klassen een plek gegeven bij de voorstellingen die het beste aansluiten op de visie en het lesprogramma van hun school. Voor de zomervakantie ontvangen de scholen die zich hebben ingeschreven het voorstellingsprogramma digitaal. Hierbij krijgen zij ook informatie over welke voorstellingen de kinderen in 2019-2020 bezoeken, met datum, tijd en locatie.

Budget nodig?

Scholen zijn vaak op zoek naar een manier om onze programma's te bekostigen. Daarom volgt hieronder een stukje over de mogelijkheden die wij zien.
Bovenop de lumpsum (voor personeel en materialen) is er voor basisscholen jaarlijks geld beschikbaar via de zogenaamde Prestatiebox. Dit is **€ 191,62 per leerling per schooljaar** (in 2018-2019). Scholen kunnen dit geld naar eigen inzicht gebruiken voor **cultuureducatie**, maar ook voor **taal en rekenen**, **wetenschap en techniek**, **talentontwikkeling** en **professionalisering van leerkrachten en schoolleiders**. Algemeen doel van de regeling is om de prestaties van leerlingen, leraren en schoolleiders te vergroten. Meer in het bijzonder is het doel om de samenhang binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie te vergroten en de kwaliteit van cultuureducatie te verhogen.
Voor het schooljaar 2019-2020 krijgen scholen een bedrag van **€ 15,22 per leerling voor cultuureducatie**. Dit bedrag is inclusief de 3 euro per leerling voor museumbezoek, zodat iedere basisschoolleerling minimaal één keer in zijn schooltijd naar een museum kan. De bedragen per leerling voor de andere onderdelen uit de Prestatiebox hebben wij helaas niet kunnen achterhalen. Voor taal en rekenen is er in totaal 20 miljoen euro beschikbaar voor het hele primair onderwijs. Op basis van ca. 1,5 miljoen leerlingen in het primair onderwijs in 2018 zou dit neerkomen op **€ 13,33 per leerling voor taal en rekenen**.
De meeste van onze programma's kunnen dus bekostigd worden met de subsidie die de school ontvangt in het kader van de Prestatiebox.
- Kunst en cultuur op school: budget voor cultuureducatie
- Bibliotheek op school: budget voor taal en rekenen
- Digitale geletterdheid: budget voor wetenschap en techniek
- Gelijke Kansen: budget voor taal en rekenen*
- Scholing en inspiratie: budget professionalisering van leerkrachten en schoolleiders
- Ondersteuning: budget talentontwikkeling (vakleerkrachten, leesconsulenten of mediacoaches bijv.), taal en rekenen (bibliotheekabonnement, de Monitor, leesconsulent bijv.) of wetenschap en techniek (mediacoach bijv.)

*Gelijke Kansen is gratis voor scholen binnen de doelgroep aangewezen door de gemeente Leiden.

Andere budgetten voor **Scholing, inspiratie en ondersteuning** zijn: het persoonlijk ontwikkelbudget, budget voor teamscholing en een lerarenbeurs (voor bachelor- of masteropleiding, aanvragen voor 1 juli).

Andere budgetten voor **Bibliotheek op school** en **Gelijke Kansen** zijn: de reguliere lumpsum-gelden (voor materiaal) en School aan Zet.

Voor de aanschaf van boeken voor de schoolbibliotheek kunnen het Partnerprogramma van uitgeverij Zwijsen en de kortingsregeling van boekhandels (5%, bijv. bij jeugdboekhandel Silvester in Leiden) een opstapje zijn.

Tot slot kan de school een (extra) ouderbijdrage vragen, een sponsoractie starten, toegang vragen bij een optreden of markt van de kinderen op school of fondsen aanschrijven voor subsidie. Afhankelijk van de wensen van de school om het onderwijs te vernieuwen, kan de school subsidie aanvragen bij het Onderwijs Innovatiefonds van de gemeente Leiden, het Leraren OntwikkelFonds of Fonds 1818.

Contact

Adressen

Bibliotheken

Locatie Het Gebouw
Arubapad 4, 2315 VA Leiden

Locatie Leiderdorp
Van Diepeningenlaan 110, 2352 KA Leiderdorp

Locatie Merenwijk
Rosmolen 4, 2317 SJ Leiden

Locatie Nieuwstraat (afdeling onderwijs)
Nieuwstraat 4, 2312 KB Leiden

Locatie Stevenshof
Trix Terwindtstraat 6, 2331 GW Leiden

Gelijke Kansen

Locatie Nieuwstraat
Nieuwstraat 4, 2312 KB Leiden
ma en di 13.00-14.30 uur, wo 13.00-17.00 uur of op afspraak

Bibliobus

Standplaats Meerburg
Zaanstraat | ma 15.30-17.00 uur

Standplaats Leiden Zuid-Oost
De Laat de Kanterstraat (hoek Cobetstraat)
di 15.30-17.00 uur

Standplaats Leiden Zuid-West
Ed van Beinumstraat (bij ID College)
wo 15.00-16.30 uur en vr 15.30-17.00 uur

Standplaats Morskwartier
Robijnstraat (tegenover Koraalstraat)
wo 13.00-14.30 uur

Standplaats Houtkwartier
Antonie Duyklaan
do 15.30-17.00 uur

Hier zijn wij actief

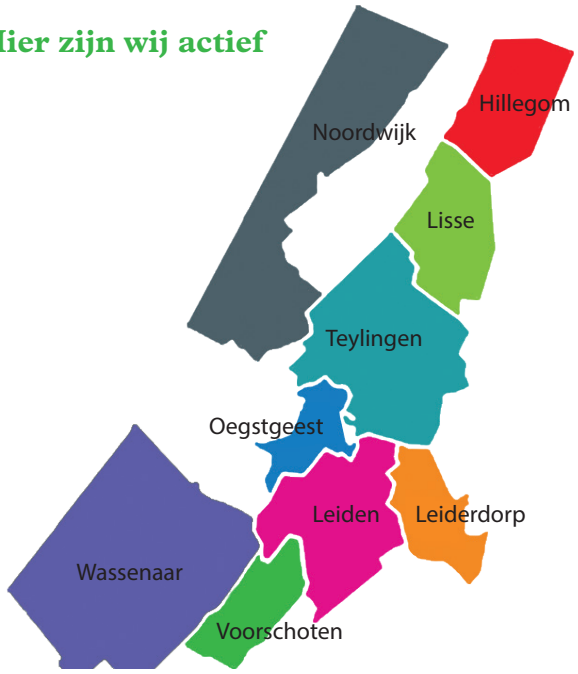

Medewerkers

Coördinator Kunst en cultuur
Vivian Treurniet
V.Treurniet@BplusC.nl | 071 516 85 06

Coördinator Bibliotheek op school, Digitale geletterdheid
Jorien Cohen Stuart
J.CohenStuart@BplusC.nl | 071 516 86 22

Administratie
Ursula Gallert
onderwijssecretariaat@BplusC.nl | 071 516 85 38

Gelijke Kansen
Marie Mattijssen & Loes Schwenke
GK@BplusC.nl | 071 516 85 46

Jaaragenda

2019

september t/m november
Nationale Voorleeswedstrijd (op school)
Inschrijven schoolkampioen **voor 1 december**

woensdag 18 september
Thema-avond Kinderboekenweek

woensdag 2 oktober tot en met zondag 13 oktober
Kinderboekenweek

woensdag 16 oktober
Cursus Interne Cultuurcoördinator (start)

november 2019 t/m januari 2020
Deelname aan de Monitor van de Bibliotheek op school

donderdag 7 november
Thema-avond Met dyslexie naar het voortgezet onderwijs

vrijdag 8 t/m vrijdag 15 november
Week van de Mediawijsheid

donderdag 14 november
Training Haal meer uit media met kleuters

2020

medio januari
Cursus Open Boek (start)

woensdag 8 januari
Inspiratiemiddag De Nationale Voorleesdagen

woensdag 22 januari t/m zaterdag 1 februari
De Nationale Voorleesdagen

woensdag 25 maart
Het Cultuurbad

vrijdag 27 maart t/m zondag 5 april
Landelijke Kindermuziekweek

Colofon

Deze publicatie is een uitgave van BplusC.

Inhoud: afdeling Onderwijs
Eindredactie en vormgeving: afdeling Marketing & Communicatie
Drukwerk: Puntgaaf drukwerk
Oplage: 250 exemplaren

Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.
Wijzigingen voorbehouden.
Zie actuele informatie op www.BplusC.nl.

Bronvermelding:
Alle foto's zijn gemaakt door BplusC, met uitzondering van:

pag 4, 7	Bert van de Ven (LAFV)
pag 8, 10	Henk Aschman (LAFV)
pag 6, 12, 24	Pixabay
pag 30	Cultuurnetwerk

BplusC heeft zich ingespannen om de personen op de foto's te achterhalen ter goedkeuring voor plaatsing. Mocht u beeldmateriaal tegenkomen dat volgens u niet geplaatst had mogen worden, dan verzoeken wij u dat te melden via communicatie@BplusC.nl.

cultuureducatie | leesbevordering | digitale geletterdheid

onderwijs@BplusC.nl | www.BplusC.nl | 0900 23 23 000

Bibliotheek *plus*
Centrum voor kunst
en cultuur